

Jesenice, 28. avgusta 1970

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varj — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarne Jesenice, Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Slavnostna seja DS Železarne

Po uvodnem koncertu pihalnega orkestra JESENŠKIH ŽELEZARJEV in kratkem programu pevskega zbora JEKLAR je v soboto 22. t. m. ob 9. uri v novem delavskem domu na Javorniku, predsednik France KOBENTAR pričel slavnostno sejo delavskega sveta Železarne ob 20-letnici zgodovinskega dne, ko so delavci prevzeli podjetje v upravljanje.

Poleg članov delavskega sveta, uprave podjetja, predstavnikov družbenopolitičnih organizacij, podjetja in občine, so se seje udeležili tudi dosedanja predsedniki delavskega sveta in upravnega odbora, predstavniki železarn Ravne in Store, republiškega sindikata, izvršnega sveta SRS, generalni direktor ZP SZ Gregor Klančnik in pokrovitelj proslave, član sveta federacije Franc LESKOŠEK. — Luka in nekateri drugi gostje.

Po izvolitvi delovnega predstvedstva, ki so ga sestavljali vsi navzoči dosedanja predsedniki delavskega sveta, je delovni predsednik Zdravko ČRV predal besedo sedanje-

mu predsedniku delavskega sveta Železarne Francetu KOBENTARJU. Po temeljitom orisu 20-letnega razvoja delavske samouprave v podjetju, je glavni direktor mag. inž. Peter KUNC govoril o 25-letnem razvoju Železarne in njenih perspektivah (njegov referat v celoti objavljamo na 7. strani). Na slavnostni seji pa je spregovoril tudi pokrovitelj proslave Franc LESKOŠEK — Luka, kratek pozdravni govor pa je imel tudi generalni direktor združenega podjetja SLOVENSKE ŽELEZARNE Gregor KLANČNIK (oba govora objavljamo na 5. in 7. strani).

Govorom je sledila podelitev odlikovanj, s katerimi

je predsednik republike Josip Broz — Tito odlikoval naše sodelavce, poleg tega pa je bilo podeljenih 160 priznanj, v obliki plakete 100 let Železarne in knjig, družbenopolitičnim organizacijam in posameznikom za uspešno in revolucionarno delo v predvojnih sindikatih, NOB, v družbenopolitičnih organizacijah in uspehe pri razvoju samoupravljanja, tehnologije in proizvodnje ter pospeševanju politične in kulturno-prosvetne ter športne dejavnosti med našimi delavci.

DRŽAVNA ODLIKOVANJA SO PREJELI:

Red republike z bronastim vencem: Franc BALOH (tehnične službe vzdrževanja)

Orden zasluge za narod s srebrno zvezdo: Karel NAGO-DE (VEN)

(Nadalj. na 3. str.)

**PREDSEDNIKU SOCIALISTIČNE
FEDERATIVNE REPUBLIKE
JUGOSLAVIJE tov. Josipu Brozu-Titu**

Dragi tov. Tito!

Delavski svet železarne Jesenice in predstavniki družbeno političnih organizacij, zbrani na slavnostni seji delavskega sveta, ob 20-letnici delavskega samoupravljanja in 25-letnici osvoboditve, Vam kot inspiratorju in vodji proslavljenega obdobja, pošiljamo iskrene pozdrave.

Na seji smo vsestransko analizirali 25-letni gospodarski razvoj podjetja in rast delavskega samoupravljanja in ugotovili napredek, ki je mogoč samo v socialistični samoupravni družbi. Obljubljamo Vam, da se bomo s še večjo vnemo in zavestjo tudi v bodoče zavzemali za hitrejšo gospodarsko rast podjetja ter za nadaljnji razvoj delavskega samoupravljanja.

Jesenice, 22. avgusta 1970

DELAJSKI SVET ŽELEZARNE

Popravilo in rekonstrukcija plavža I

Normalni cikel generalnih remontov plavžev v naši Železarni je vsake štiri leta. Ker je bil zadnji tak remont na plavžu št. I od 20. 3. do 20. 4. 1966, to je pred štirimi leti, je bil letos za ta plavž planiran generalni remont. Termin za ta remont je že definitivno določen in sicer za čas od 31. 8. do 9. 10. 1970 to je skupaj 40 dni.

Ker se generalni remont plavžev običajno izkoristijo tudi za uvedbo raznih izboljšav in izvedbo rekonstrukcij z namenom povečanja obsega in izboljšanja ekonomskih rezultatov proizvodnje, je za to letošnji remont plavža št. I razdeljen na dva dela:

- redno popravilo plavža in
- rekonstrukcija plavža.

Redno popravilo plavža obsega predvsem zamenjavo naslednjih delov zaradi dotrajanosti:

- obzidave talilnika in jaška plavža
- udarnega oklepa jaška plavža
- cevovoda vročega zraka od kavperjev do venčne cevi in
- odvoda dimnih plinov od žrela plavža na prašno vrečo.

Rekonstrukcija plavža zajema zaradi povečanja števila veternih šob talilnika od šest na osem sledeča dela:

- zamenjavo dela plašča talilnika in vgraditev osem novih šobnih kapel
- zamenjavo sedanjih šestih nosilnih stebrov jaška plavža s štirimi novimi in vgraditev novega temeljnega obroča stebrov
- zamenjavo dotrajane venčne cevi vročega zraka z novo in osmislni pri-

(Nadalj. na 2. str.)



Slavnostne seje delavskega sveta Železarne, ob 20 letnici samoupravljanja, so se poleg članov DS in predstavnikov družbenopolitičnih organizacij, udeležili tudi številni ugledni gostje

V zadnjem času se na raznih nivojih in organih vedno česče pojavlja vprašanje informiranja in informiranosti članov našega delovnega kolektiva. Prav gotovo je to samo potrjevanje spoznanja, da je informiranost človeka bistven pogoj za njegovo uveljavljanje in sodelovanje v samoupravnih odnosih. Informiranje z drugimi besedami pomeni osveščanje ljudi za njihovo sodelovanje v procesu samoupravljanja, to je stopnja v procesu sprejemanja družbenih odločitev v konkretni družbeni akciji. Seveda pa informiranje oziroma informiranost še ne pomeni sodelovanje delovnega človeka v procesu odločanja. Le-ta bo še vedno le pasivni »informirani«, če ne bomo informiranja sprejeli kot obojesmerno obveščanje (navzgor in navzdol) in če ne bomo informiranja sprejeli le kot del kompleksnega procesa, ki mu pravimo družbeno ali samoupravno komuniciranje.

Družbeno ali samoupravno komuniciranje ali medsebojno sporazumevanje, je proces v katerem človek posreduje svoje misli, mnenja, namene, želje, občutke, znanja, izkustva in čustva drugemu človeku (skupini, organu) in obratno, vse to od sočloveka (skupine, organa) tudi sprejema, se s tem bogati, socializira, vrašča v družbo in povezuje z delovnim procesom družbe. Družbeno komuniciranje v sistemu samoupravljanja pomeni sporazumevanje, pomeni enakopraven dialog, v katerem ljudje skušajo razumeti in doumeti drug drugega, ne pa si vsiljevati svoja mnenja. Druž-

Informiranje del kompleksnega procesa samoupravnega komuniciranja

beno oziroma samoupravno komuniciranje pomeni rast nove kvalitete: SAMOUPRAVNEGA AKTIVNEGA DIALOGA MED ENAKOPRAVNIMI LJUDMI. Nasprotno samoupravnemu komuniciranju je državopolitično komuniciranje ali na kratko imenovano informiranje, enosmerno vertikalno komuniciranje iz vrha navzdol, v katerem je človek le objekt informiranja ne pa njegov aktivni subjekt. Z razvojem in rastjo delavskega in družbenega samoupravljanja, se vedno bolj uveljavlja komunikacijski model enakopravnega, aktivnega dialoga subjektov v katerem so neposredni proizvajalci čedalje manj objekt informiranja in vedno bolj njegov aktivni subjekt.

V razpravi o teh vprašanjih, moramo v procesu samoupravnega komuniciranja poudariti, da le-to obsega medosebno, neposredno komuniciranje in množično — posredno komuniciranje (tisk, radio, televizija, film idr.), ki je le del samoupravnega komuniciranja in se le za nekaj ur dnevno, predvsem v prostem času vključuje v komunikacijski proces. V sedanjem času posredno komuniciranje vedno bolj izpodriva oblike neposrednega, pristno človeškega komuniciranja. Posredno komuniciranje, brez katerega si sodobne samoupravne družbe ne moremo predstavljati, čeprav mora

upoštevati odziv — mnenja bralcev, poslušalcev ipd., je še vedno enosmerno, od komunikatorja (časnika, radia itd.) k bralcem oz. poslušalcem. Vendar pa nam dolgoletna politična praksa potrjuje, da je bila informacija, ali obravnava kakega problema najbolj učinkovita takrat, kadar so o njem razpravljali prizadeti delavci, takrat kadar se je o vprašanju razpravljalo v manjših skupinah oziroma so ga razlagali in podajali delovodje, obratovodje, šefi, aktivisti idr. na sestankih delovnih skupin, aktivnih komunistov, sindikalnih, mladinskih in drugih sestankih. Kot dokaz naj navedem samo primer uspešnih razprav o sanacijskem programu in o elaboratu za združitev slovenskih železarn po delovnih skupinah, aktivnih itd. Množični komunikacijski medij, v našem primeru železar in posebna edicija, sta le podkrepila, pospešila in izvedla široko akcijo ter vključevanje sodelavcev v te razprave, medtem, ko je glavni delež pri uspehu obeh akcij imel neposreden stik z delavci. Le-ti so se počutili v enakopravnem položaju, ker so lahko dajali svoje pripombe in mnenja ter postavljali vprašanja. V ta namen smo v našem samoupravnem mehanizmu ustanovili delovne skupine za kar najbolj neposredno informiranje kolektiva in za to, da se sodelavci lahko odzivajo in vključujejo s svojimi mnenji, predlogi, stališči itd. v samoupravno odločanje.

V teh prizadevanjih pa še nismo dosegli vsega. Z informiranjem »navzdol«, ne da bi sprejemali in ustrezno reagirali na mnenja, predloge in vprašanja, ki pridejo navzgor, še nismo uspeli ustvariti enakopravnega komuniciranja v obeh smereh. Tako pa se na sestankih delovnih skupin že mesece javljajo ene in iste pripombe, mnenja, vprašanja in drugo, ne da bi se odzvali nanje od zgoraj navzdol. Če k delovnim skupinam prištevamo še, poleg delavskega sveta in svetov delovnih enot, vse odbore in komisije ter ostale občasne in stalne kolegijske organe, potem vse to predstavlja resnično široke možnosti za samoupravno komuniciranje.

Seveda pa so tudi množične komunikacije (tisk, radio, televizija itd.) izredno važni dejavniki za funkcioniranje sodobne družbe. »Družbi — kolektivu pomagajo opravljati tiste glavne in univerzalne funkcije in aktivnosti, ki jih ljudje vršijo, da bi družba sploh lahko obstajala. Te funkcije delimo na: ekonomske, politične, vzgojno-izobraževalne, kulturne, rekreacijske in še druge. Množični mediji (tisk, radio, knjiga, televizija, film idr.) pomagajo človeka socializirati, vključujejo ga v politično-ekonomsko in kulturno dejavnost, izpolnjujejo del njegovega prostega časa, ga mobilizirajo za različne akcije, ga prepričujejo, mu širijo njegove horizonte, so vez med njim in širšo družbeno skupnostjo, delujejo pa tudi kot kohezijska (povezovalna) sila človekove integracije v družbene skupine in globalno družbo.«

Ceprav je informiranje v delovnem kolektivu, kot del kompleksnega procesa samoupravnega komuniciranja dobro razvito, dostopno vsem članom kolektiva in podpirano od vseh dejavnikov v kolektivu, še ne pomeni, da je stopnja informiranosti delavcev zadovoljiva. Delavci morajo imeti tudi interes, da so informirani, določeno količino znanja in bralne kulture oziroma navajenosti, da bo njihova stopnja informiranosti taka, da bodo lahko uspešno opravljali svoje delo oziroma se enakovredno vključevali v samoupravno odločanje. Da dosežemo tako stopnjo pa bo potrebno še nadalje kvalitetno razvijati samoupravno komuniciranje v železarni, kakor informiranje kot del kompleksnega procesa samoupravnega komuniciranja.

Plašč talilnika

Zaradi prehoda od šestih na osem vetrnih šob bo potrebno zamenjati plašč talilnika in sedla plavža. Prav tako bodo nove šobne kapele, izpusit za surovo železo in oba žlindrnika. Izpusit za surovo železo je ostal na istem mestu, oba žlindrnika pa sta nameščena 60° levo in 45° desno od izpusita železa.

Nosilni stebri jaška plavža

Ker vgraditev osmih vetrnih šob pri dosedanjem opiranju jaška plavža s šestimi litoželeznimi stebri ne bi bila mogoča, bodo ti zamenjani s štirimi stebri v varjeni izvedbi na novem temeljnem obroču.

Venčna cev

Obstoječa venčna cev je povsem dotrajana in že nešteto-krat popraviljena. Poleg tega je tudi premer cevi manjši od premera cevovoda vročega zraka, kar je zelo neugodno vplivalo na enakomerno razdelitev zraka na vetrne šobe, posebno pri višjih temperaturah zraka. Nova venčna cev bo prilagojena novemu številu vetrnih šob in premeru cevovoda vročega zraka. Notranjost cevi in priključkov na kolena vročega zraka bo obzidana z izolacijsko maso, njen svetli premer po obzidavi pa bo 900 mm.

Kolena vročega zraka

Nova kolena vročega zraka z nastavki bodo izdelana za temperaturo zraka 1100° C in brez ročnih drsnikov, ki so se uporabljali pri posedanju vložka in ustavitvi plavža. Notranjost kolen in nastavkov bo obzidana z izolacijsko maso.

Hodnik nad venčno cevjo

Hodnik bo treba zamenjati predvsem zaradi povečanega premera venčne cevi, po drugi strani pa je tudi že dotrajan.

Hladilni sistem

Hladilni sistem bo v celoti obnovljen in to zaradi delne dotrajanosti, predvsem pa zaradi novih hladilnih mest, saj bo v jašku plavža vgrajenih 30 novih hladilnikov, poleg tega pa je predvideno tudi intenzivno hlajenje talilnika in sedla plavža. Za novi hladilni sistem je potrebna količina hladilne vode zagotovljena.

Drsnik cevovoda vročega zraka

Ker bodo pri rekonstruiranem plavžu odpadli ročni drsniki pred kolena vročega zraka, bo za to v cevovod vročega zraka pred venčno cevjo vgrajen drsni premera 1400 mm, s katerim bo možno zapreti dovod zraka v plavž od kavperjev. Uporabljen bo eden izmed obstoječih drsnikov firme Zimmermann-Jansen.

Finančna sredstva za izvedbo letošnjega generalnega remonta so predvidena iz IV sredstev. Vso dokumentacijo za rekonstrukcijo plavža pa je izdelal biro Metalne Bled pod vodstvom tovariša Cerarja.

Popravilo in rekonstrukcija plavža I

(Nadalj. s 1. str.)

ključki na kolena vročega zraka

- vgraditev osem novih kolen vročega zraka
- zamenjavo hodnika nad venčno cevjo
- zamenjavo hladilnega sistema plavža
- vgraditev drsnika v cevovod vročega zraka od kavperjev do venčne cevi.

Obzidava jaška in talilnika plavža

Jašek bo kot do sedaj obzidan s šamotno opeko, talilnik pa z brušenimi ogljikovimi bloki, razen izpusita za surovo železo, ki bo izveden v šamotu. Obzidava z ogljikovimi bloki se je v praksi pokazala kot zelo odporna proti notranjim kemičnim in temperaturnim vplivom saj imajo ti bloki veliko toplotno prevodnost in dovoljujejo da se temperaturi izpostavljeni bloki dobro hladijo, kar predvsem vpliva na dolgoletno izdržljivost plavža.

Udarni oklep jaška peči: Oklep bo kot do sedaj izveden z litoželeznimi bloki.

Cevovod vročega zraka

Obstoječi cevovod je v zelo slabem stanju, saj je na več mestih povešen, zaradi dotrajanosti notranje toplotne izolacije pa nastajajo velike toplotne izgube vročega zraka za plavž. Novi cevovod s kompenzatorjem bo premera 1400 mm in nameščen na štirih drsnih podporah. Notranjost cevovoda bo obzidana z izolacijsko maso in bo svetli premer obzidanega cevovoda 900 mm.

Odvod dimnih plinov

Obstoječi cevovodi odvoda dimnih plinov od žrela plavža do prašne vreče so v glavnem dotrajani, poleg tega pa omogočajo prevelik prehod prašnih delcev iz plavža v prašno vrečo, kar neugodno vpliva na agregate za čiščenje plavžnega plina. Novi odvod dimnih plinov bo zato višji, saj bo najvišja točka plavža I sedaj 48,4 m. Imel bo dva odvodna cevovoda premera 1200 milimetrov, ki bosta nad najvišjo točko poševnega dvigala prešla v cevovod premera 1600 milimetrov proti prašni vreči.

Slavnostna seja DS Železarne

(Nadalj. s 1. str.)

Orden dela z zlatim vencem: poklicna gasilska in reševalna četa Železarne

Orden dela s srebrnim vencem: 1. Franc KOBENTAR (transport), 2. Rok KEPIC (St. Bokala 6)), 3. Franc GLOBOČNIK (plavž), 4. Anton GALE (Heroja Verdnika 26), 5. Zdravko ČRV (valjarne Javornik I), 6. Jože ČADEŽ (PIV), 7. Franc AMBROŽIČ (UOS), 8. Jože JAN (valj. Bela), 9. Anton TEPINA (tehnične službe vzdrževanja), 10. Ivan SORN (šamotarna), 11. Franc ŠOLAR (strojno vzdrževanje), 12. Karel POGAČAR (strojno vzdrževanje), 13. Edvard MESOJEDEC (poklicna gasilska četa), 14. Stane LUZNAR (jeklovlek), 15. Janez KRAJNIK (strojne delavnice), 16. Janez KOZLEVČAR (splošni sektor).

Medalje za zasluge za narod: 1. Avgust VISTER (martinarna), 2. Stefan RUS (šamotarna), 3. Viktor MRAK (RTA), 4. Angel OZEBEK (RTA), 5. Anton MEZNARC (valj. Javornik I), 6. Vinko MEZNARC (valj. Bela), 7. Cilja CEGNAR (kadrovski sektor), 8. Franc BERCE (martinarna).

Medalje dela: 1. Mihael HOSTNIK (valj. Javornik I), 2. Anica BUCAR (šamotarna), 3. Franc ZUPANČIČ (VEN), 4. Alojz BERGANT (plavž), 5. Janez BOHINC (poklicna gas. reš. četa), 6. Zdravko BJELOŠEVIČ (valj. Bela), 7. Janez BARTOLJ (šamotarna), 8. Božidar inž. BARTELJ (valj. 2400), 9. Miro IPAVEC (TO ZMS — RTA), 10. Ibrahim MUJAREMOVIČ (elektro jeklarna), 11. Jože MIKO (Ukova 11), 12. Antonija MANDELJC (žebljarna), 13. Jože MAKOVEC (strojne delavnice), 14. Marija KOŠIR — LIKOZAR (kadrovski sektor), 15. Alojz KOŽELJ (plavž), 16. Anton KLEMENC (jeklovlek), 17. Franc KAMBIČ (valj. žice), 18. Tedi TRIFKOVIČ (HVŽ), 19. Stan-ko TRAMTE (HVŽ), 20. Franc RAVNIKAR (valj. žice), 21. Radojko RAJAKOVIČ (valj. Javornik I), 22. Milojko RAJAKOVIČ (jeklovlek), 23. Franc PIBER (žebljarna).

ODLIČJE ŽELEZARNE SO PREJELI: 1. Emil Anderwald (transport), 2. Franc Arh (strojno vzdrževanje), 3. Ni-

ko Baloh (valjarna profilov), 4. Franc Bartelj (valj. 1300), 5. Franc Binder (transport), 6. Slavko Bizilj (elektrodni), 7. Viktor Brun (Jesenice, Titova 75), 8. Janko Burnik (zdravstveni dom Jesenice), 9. Franc Cerkovnik (strojno vzdrževanje), 10. Miloš Cvetković (martinarna), 11. Ferdinand Černe (livarna), 12. Vinko Čufar (HVŽ), 13. Tončka Divjak (elektrodni), 14. Tone Dolenc (TSV), 15. Ante Dujmović (valjarna profilov), 16. Avgust Gabor (valj. 2400), 17. Rok Globočnik (žebljarna), 18. Srečko Jagodič (Jesenice, Mencingerjeva 6), 19. Anica Jamnik (C. revolucije 8), 20. Jožica Jensterle (jeklovlek), 21. Ignac Juran (strojne delavnice), 22. Franc Kalan (transport), 23. Alojz Kambič (strojno vzdrževanje), 24. Konferenca ZK Železarne, 25. Konferenca ZM Železarne, 26. Boris Kos (VEN), 27. Anton Košir (TKR), 28. Jože Košir (transport), 29. Jože Kozar (elektro toplotna energija), 30. Maks Krmelj (šamotarna), 31. Jože Kunstelj (strojne delavnice Javornik), 32. Polde Lamovšek (kadrovski sektor), 33. Miro Lasnik (transport), 34. Jože Lavrinec (valj. 1300), 35. Miloš Magolič (tehnični muzej), 36. Franc Malej (valj. 1300), 37. Franc Markelj (valj. profilov), 38. Ivan Meznarc (strojne delavnice), 39. Janko Mlakar (plavž), 40. Jože Pavlovič (valjarna žice), 41. Jernej Petač (elektro jeklarna), 42. Andrej Pleš (Jesenice, Kosova 5), 43. Franc Pogačnik (strojno vzdrževanje), 44. Karel Ravnikar (valj. 1300), 45. Matevž Repinc (PIV), 46. dipl. inž. Stane Sekne (valj. Bela), 47. Janko Smolej (valj. 2400), 48. Janko Smolej (Jesenice, Heroja Verdnika 9), 49. Roman Stana (šamotarna), 50. Franc Stopar (strojne delavnice), 51. Franc Talar (carinarnica Jesenice), 52. Henrik Torkar (Jesenice, Tomšičeva 40), 53. Tovarniški odbor osnovne organizacije sindikata, 54. Ivan Tušar (strojno vzdrževanje), 55. Franc Uršič (martinarna), 56. Janko Verdnik (Jesenice, Mencingerjeva 3).

UMETNIŠKO MAPO SO PREJELI: 1. dipl. inž. Jože Arh (RO), 2. Zvone Ažman (HVŽ), 3. Alojz Božič (Jesenice, Tomšičeva 53), 4. Albin

Bregant (strojne delavnice), 5. Franc Culkar (nabavni odd.), 6. dipl. inž. Vinko Čizman (Ljubljana, Cankarjevo nabrežje), 7. Zdravko Črv, (valj. prof.), 8. Anton Dežman (jeklovlek), 9. Maks Dolinar (Jesenice, Br. Stražišar 28), 10. Miro Feldin (Jesenice, Cirila Tavčarja 2), 11. Franc Golba (plavž), 12. dipl. inž. Vinko Golc (Veriga Lesce), 13. Stane inž. Gradišnik (TKR), 14. Igor Heferle (VEN), 15. Tone Jasnič (TSV), 16. Janez Jenko (kadrovski), 17. Albin Jensterle (tovarna Iskra — Podmart), 18. Valentin Jeršin (varnostna služba), 19. Slavka Jurjevič (žebljarna), 20. Edo Kavčič (VEN), 21. Janez Kavčič (strojno vzdrževanje), 22. Mila Kliček (TK ZK), 23. Maks Klinar (špedicija), 24. Tomaž Klinar (HVŽ), 25. Anton Komlanec (valj. Bela), 26. Tomaž Korenjak (gradbeno vzdrževanje), 27. Greta Kozar (elektrodni), 28. Zvone Labura (žebljarna), 29. Franc Lah (transport), 30. Franc Leben (Ljubljana, Belokranjska 10), 31. Nazif Ljuta (valj. prof.), 32. Slavko Markelj (jeklovlek), 33. dipl. inž. Franc Mlakar (elektrodni), 34. Marija Mrakič (šamotarna), 35. Jože Oswald (livarna), 36. Mato Panič (elektro jeklarna), 37. Anton Pintar (VEN), 38. Lado Podlipnik (valj. Bela), 39. Franc Pogačnik (prodajni), 40. Zdravko Pogačnik (kadrovski), 41. Milan Polak (splošni sektor), 42. Bogomir Pust (SEP), 43. Anton Rešitič (finančno rač. sektor), 44. Franc Rozman (Jesenice, C. revolucije 8), 45. Ivko Saksida (Jesenice, C. revolucije 3), 46. Rudi Sirc (elektro toplotna energija), 47. dipl. inž. Jaka Soklič (strojne delavnice), 48. Božo Sotlar (kadrovski), 49. inž. Jože Starc (el. topl. energija), 50. Branko Stare (RTA), 51. Ivan Sušnik (HVŽ), 52. Anton Salika (HVŽ), 53. Marica Šimon (finančno rač. sektor), 54. dipl. inž. Jaka Šranc (energetsko gospodarstvo), 55. Alojz Sušteršič (strojne delavnice), 56. Đorđe Tautović (prodajni), 57. Stane Torkar (strojno vzdrževanje), 58. Janez Tušar (kadrovski), 59. Andrej Urh (strugarna valjev), 60. Milica Vidic (TKR), 61. Ernest Zupan (PIV), 62. Peter Žbontar (UOS), 63. Valentin Žen (kadrovski).

KNJIGO 2000 LET ŽELEZARSTVA NA GORENJSKEM SO PREJELI: 1. dipl. inž. Ivo Arzenšek (SEP), 2. dipl. inž. Emil Ažman (VEN), 3. Berti Brun (jeklovlek), 4. Tomaž Ertel (kadrovski), 5. Franc Fale (železarna Ravne — direktor), 6. dipl. inž. dr. Marin Gabrovšek (RO), 7. dipl. inž. Vito Gričar (plavž), 8. inž. Janez Faletič (strojno vzdrževanje), 9. Anton Grošelj (valj. žice), 10. Bogomil Homovec (tehn. direktor), 11. Miro Ipavec (RTA), 12. Dan-te Jasnič (SEP), 13. dipl. inž. Alojz Kalan (martinarna), 14.

SKUPŠČINI SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE

Na slavnostni seji delavskega sveta železarne Jesenice, ob 20-letnici delavskega samoupravljanja in 25-letnici osvoboditve, smo vsestransko analizirali gospodarski in samoupravni razvoj podjetja in ugotovili, da je bil kljub znanim težavam dosežen izreden napredek.

Ob doseženih rezultatih zelo cenimo pomoč republiške skupščine in njenih organov. Doseženi rezultati nas obvezujejo, da se še bolj vztrajno in zavestno prizadevamo krepiti gospodarsko moč podjetja in vsebinsko rast delavskega samoupravljanja.

Jesenice, 22. avgusta 1970

DELAJSKI SVET ŽELEZARNE

dipl. inž. Avgust Karba (proizvodni sektor), 15. Ludvik Kejžar (nabavni), 16. Gregor Klančnik (ZP SZ Ljubljana — generalni direktor), 17. Bogdan Knaflič (komercialni sektor), 18. Franc Kobentar (transport), 19. Milan Kristan (Ljubljana, Podrožniška 7), 20. dipl. inž. mag. Peter Kunc (glavni direktor), 21. Pavel Lotrič (občinski komite ZK Jesenice), 22. dipl. inž. Milan Marolt (ZP SZ), 23. Mitja Medvešček, dipl. oec.



FRANC KOBENTAR, predsednik DS

(finančno rač. sektor). 24. Srečo Mlinarič (sindikati), 25. dipl. inž. Alojz Pohar (kadrovski), 26. dr. Miha Potočnik (Ljubljana, Kersnikova 11), 27. dipl. inž. Alojz Prešeren (Metalurški inštitut Ljubljana), 28. Stane Rev (jeklovlek), 29. Dušan Stare (sekretar), 30. Ivo Ščavničar (IBM), 31. dipl. inž. Janko Torkar (Ljubljana, Preradovičeva 12), 32. Joža Varl

(splošni sektor), 33. inž. Tone Varl (kadrovski sektor), 34. Tugomer Voga (železarna Store — direktor), 35. Jernej Hočevar (komercialni sektor), 36. Mirko Zupan (finančni sektor).

KNJIGO 20 LET SAMOUPRAVLJANJA SO PREJELI:

1. Marjan Beg (valj. Bela), 2. Jože Bodlaj (el. toplotna energija), 3. Edo Dovžan (valj. Bela), 4. Janko Ferk (HVŽ), 5. Franc Frelih (PIV), 6. Jože Kokalj (plavž), 7. Zlatko Novak (PIV), 8. Anton Strajnar (livarna), 9. Franc Tavčar (valj. 1300), 10. Andrej Zalokar (martinarna).

Delovni predsednik je zatem prebral pozdravni brzojavki, ki sta jih poslala predsednik izvršnega sveta Slovenije Stane Kavčič in predsednik slovenskih sindikatov Tone Kropušek. S slavnostno sejo pa so pozdravno brzojavko poslali tudi predsedniku republike Josipu Brozu — Titu in republiški skupščini SRS (brzojavke objavljamo na 1. in 3. strani).

Po slavnostni seji je bil ogled naprav nove aglomeracije, ob 12. uri pa je bila v veliki dvorani delavskega doma odprta razstava 25 LET RAZVOJA ŽELEZARNE V SVOBODI — 20 LET DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA, ki jo je pripravil in uredil tehnični muzej Železarne. Udeleženci slavnostne seje so se za tem odpeljali v Gozd Martuljk, kjer je bilo tovariško popoldne.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

DEŽURNA SLUŽBA

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 29. avgusta:		
inž. Janko PERNE, valj. Bela	848	723
NEDELJA, 30. avgusta:		
Zvonimir LABURA, žebljarna	738	749
PONEDELJEK, 31. avgusta:		
inž. Karel RAVNIK, elektro jeklarna	433	790/27
TOREK, 1. septembra:		
inž. Jaka SOKLIČ, stroj. del.	556	888
SREDA, 2. septembra:		
Bogomil HOMOVEC, teh. dir.	301	766
ČETRTEK, 3. septembra:		
inž. Avgust KARBA, proiz. dir.	270	693
PETEK, 4. septembra:		
inž. Franc VIČAR, predel. obrati	743	83141

Dežurna služba traja od datuma nastopa ož 7. uri do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu ●

POZDRAVNE BRZOJAVKE DELOVNEMU KOLEKTIVU ŽELEZARNE

K vašemu pomembnemu jubileju vam iskreno čestitam in želim delovnemu kolektivu vsestranske uspehe tudi v prihodnje.

Stane Kavčič, predsednik izvršnega sveta SRS

Vsemu delovnemu kolektivu toplo čestitam ob 20-letnici samoupravljanja v podjetju z iskreno željo, da bi vaš kolektiv tudi v bodoče dosegal uspehe kot doslej v dobrobit vseh delavcev, vsega kolektiva in naše socialistične skupnosti.

Tone Kropušek, predsednik republiškega sveta sindikatov Slovenije

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

ZVEZA MLADINE IN SAMOUPRAVLJANJE V DELOVNIH ORGANIZACIJAH

V prejšnjih dveh člankih sem obravnaval odnose in naloge mladih na področju duhovne kulture in telesne kulture.

Tokrat sem se odločil za najbolj aktualno temo, ki jo v naši družbi obravnavamo že vsi po vrsti, tako samoupravni organi v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih, na šolah, kot tudi skupščinski organi in družbeno politične organizacije.

Tema je zelo obsežna, zato se je bom moral lotiti predvsem s stališči, na katerih mladi vztrajamo; na samoupravljanje v delovnih organizacijah bom poskušal gledati tako, kot gleda večina mladih proizvajalcev. Področja, ki ga obravnavam, se bom lotil tako kot navadno, kritično in ustvarjalno.

»Mladina sprejema samoupravljanje, ker ji pomeni najrealnejšo možnost za uresničitev njenih teženj, interesov in ustvarjalnosti...«

Menim, da je nujno že na samem začetku postaviti nekaj vprašanj, na katere bomo morali poiskati realne odgovore:

- kaj in koliko mladi o samoupravljanju vedo
- koliko se vanj vključujejo
- kaj od njega pričakujejo.

Poudariti moram prav tako, da se večina mladih zaveda prednosti samoupravne družbe, prav tako pa si ne bom zakrival oči pred poznanimi dejstvi. Mladi ne poznajo zadosti razvoja samoupravljanja, niti še ne vemo zagotovo, kako se bo samoupravljanje razvijalo in kdo ga bo razvijal.

Ce ugotovljamo, da je znanje (o samoupravljanju) prvi pogoj naše učinkovitosti, se moramo tudi vprašati, kako, koliko in kje sprejemamo to znanje:

- kakšna naj bo vloga šole pri pripravi mladega človeka za udeležbo v samoupravljanju
- kdo pripravlja ostalo mladino za funkcijo samoupravljalca.

Vodstvo občinske konference ZMS Jesenice, je v pregledu vprašanj in problemov s posameznih področij, razumljivo, zajelo tudi samoupravljanje v delovnih organizacijah. Katera so ta vprašanja?

- udeležba mladih ljudi v organih samoupravljanja,
- delo samoupravnih organov in informiranje mladine,
- iniciativa, kritika in udeležba mladine v oblikah samoupravnega dogovarjanja,
- vloga ZMS in ostalih družbeno političnih organizacij pri vzgoji mladih samoupravljalcev,
- antisamoupravni odnosi in koncepti med mladino,
- vpliv mladine na politiko združenega dela, nagajanje po delu, proizvodnja, formiranje in delitev dohodka, komercialna politika, strokovno usposabljanje,
- neposredne oblike samoupravljanja in udeležba mladine,
- pojavne oblike tehnične birokracije in tehnokratstva pri oblikovanju samoupravnih odnosov.

Kakšne naj bi bile torej naloge mladih na področju samoupravljanja? ZM se mora boriti za uresničevanje načel in principov samoupravne družbe, mladi ljudje se morajo boriti za uresničevanje ekonomskih pogojev kot osnove za družbeno in kulturno življenje.

Bolj kot do zdaj, si moramo mladi prizadevati za sodelovanje v graditvi samoupravljanja in uresničevanja delitve po rezultatih dela, za reševanje nasprotij v samoupravnem delovanju in organiziranju.

Skrajni čas je že, da o nekaterih problemih spregovorimo odkrito, v novinarskem žargonu rečeno, da bobu rečemo bob. Dosti več pozornosti bomo morali, pa ne samo mladi, posvetiti reševanju tistega, s čemer nismo zadovoljni. V sproščenih pogovorih z mladimi iz Železarne, pa tudi iz ostalih delovnih organizacij se da zvedeti, kaj jih tišči, kaj jim ne ugaja. Mi pa vemo, in to smo že dostikrat poudarili, da posameznik ne more ničesar doseči, da bomo mladi lahko organizirano in uspešno lahko delovali edinole v svoji organizaciji, Zvezi mladine.

Prav letos, ko se pripravljamo na II. kongres samoupravljalcev, bomo dobili sliko o izobraževanju in vključevanju mladih v samoupravljanje. Razumljivo je, da bomo lahko samo na osnovi realne slike začrtali svoj program dela na področju uveljavljanja mladih v samoupravljanju.

Za ZM je in mora biti najpomembnejše vprašanje: samoupravljanje in samoupravni družbeni odnosi. Samoupravljanje in samoupravni odnosi, pa naj bodo bolj ali manj razviti, prepletajo vse strani družbenega življenja, dogovarjanja in odločanja. Zato je toliko bolj pomembno, da se ZM in vodstva aktivov ZM v delovnih organizacijah angažirajo pri razvijanju samoupravljanja med mladimi in njihovega vključevanja v samoupravno družbeno življenje. Predvsem se moramo angažirati pri naslednjih vprašanjih:

— priprava in vzgoja mladih proizvajalcev za udeležbo v samoupravljanju (seminarji, klub mladih samoupravljalcev, razgovori in predavanja, neposredna udeležba mladih v samoupravnih dogovorih),

— udeležba mladih v samoupravnih organih. ZM se ne more zadovoljiti samo s čimvečjo udeležbo mladih v samoupravnih organih, marveč jih mora pred sejami organov samoupravljanja seznaniti s pogoji ZM na določena vprašanja, probleme in način njihovega reševanja, z njimi mora vzdrževati redne stike,

— zagotoviti redno in kvalitetno informiranje mladih proizvajalcev o samoupravnih dogovorih v zvezi s proizvodno politiko, proizvodnjo in njenimi rezultati, organizacijo dela, kadrovske politike; dobro informiranje je pogoj za uspešno in kvalitetno samoupravljanje,

— skrbeti je treba tudi za vzgojo učencev, da bi se lažje in hitreje vključili v življenje kolektiva in samoupravne odnose,

— ZM se mora povezati z ZK in sindikatom, da bi lažje soustvarjala samoupravne odnose in reševala konkretne probleme, ki se pojavljajo v sleherni delovni organizaciji.

Kaj hitro lahko ocenimo kvalitete direktorja ali predsednika samoupravnega organa, ki je predlagal v delavski svet delovne organizacije nekaj mladih samo zato, da so tam kot predstavniki mladinske organizacije in ne kot enakovredni samoupravljalci.

Kaj hitro je lahko tudi ugotoviti, da mladi v neki delovni organizaciji v naši občini niso sposobni, da bi jih predlagali v organe samoupravljanja, češ da nič ne znajo, ničesar ne vedo in podobno. Verjetno se nihče ni vprašal, kaj je kdo storil, da bi mlade usposobil za takšno delo.

Vztrajam na trditvi, ne spomnim se, kje sem jo prebral, da pošteti in napredni ljudje ne opazijo nezainteresiranosti mladih, pač pa opazijo tiste konkretne odnose v delovnih organizacijah, ki mlade ovirajo pri uveljavljanju njihovih teženj.

Mladi sami pa smo dostikrat naivni in sprejemamo pod krinko samoupravne rešitve težnje in cilje, ki s samoupravljanjem nimajo nič skupnega.

milan

MLADINKE — RAZNAŠALKE O SVOJIH PROBLEMIH

Tokrat bralcem rubrike za mlade ne bomo predstavili mladega samoupravljalca na delovnem mestu, pač pa aktiv ZMS Železarne, ki ga sestavlja izključno le dekleta. Verjetno ste ugabili, da so to tekačice ali tovarniške kurirke, kakor jih tudi imenujemo.

Gradivo za ta sestavek sem pričel zbirati dokaj previdno. Najprej sem prosil sedanjo predsednico aktiva Metko Jerovšek, da naj aktiv v grobih obrisih predstavi kar ona sama. Metka mi je deloma ustregla in iz najinega razgovora vam tudi posredujem nekaj značilnosti aktiva. Aktiv sam šteje 18 mladink, ki imajo pretežno osnovnošolsko izobrazbo. Za delo v ZM med dekletki ne vlada posebno zanimanje, saj se omenjeno število pri tem delu skrči na skromnih 4–5 deklet. Tudi »uradni« sestanek aktivna nimajo, ker med delovnim časom enostavno nimajo toliko časa, po njem pa zaradi različnih razlogov dekleta na sestanku (če je sklican) ne pridejo. O raznih problemih, delih in načrtih pa se obveščajo oziroma dogovarjajo pač takrat, ko večina deklet med delovnim časom približno naenkrat »ujame« kakšno prosto minuto. Metka mi je tudi povedala, da dekleta pridno zbira odpadni papir, ki ga oddajajo DINOSU, za iztrženi denar pa bodo organizirale skupni izlet. Zaupala mi je tudi, da ne bo več dolgo predsednica aktiva, ker bo po vsej verjetnosti odšla na drugo delovno mesto.

Toliko sem torej zaenkrat izvedel od Metke. »Če pa hočeš še kaj izvedeti, pa pridi jutri v naše zbirališče,« mi je še dejala in odšla po opravkih. Navsezadnje nič drugega tudi ni preostalo! Imel pa sem en dan časa, da sem se rešil treme in nelagodnosti, saj se mi ne zgodi pogosto, da sem med šestimi ali sedmimi dekletki, kot sem bil naslednji dan! Pravzaprav sem imel tudi srečo, da sem jih dobil naenkrat toliko skupaj in da so bile pripravljene in voljne za razgovor (sicer pa, kdaj pa ženske niso?) Moram tudi priznati, da z vprašanji še nikoli nisem bil manj v zadregi kot tokrat, saj sem samo usta odprl in že sem dobil kopico odgovorov tudi že na vprašanja, ki sem jih v mislih šele sestavljal. Žal pa razgovor sam oziroma teme razgovora še zdaleč niso bile mladostno lahke in brezskrbne in žal lahko le ugotovimo, da dekletom ne »cvetijo rože«. Precej zanimivih in tudi nenavadnih stvari so mi povedale, katere sem pridno beležil. Tokrat postavljenih vprašanj ne bom navajal, pač pa bom skušal množico odgovorov strniti v pripoved deklet, ki smatrajo, da v Železarni niso deležne pozornosti, za katero je posebno še mlad človek, toliko bolj občutljiv. Preberite in presodite!

»Delo, ki ga opravljamo nas dostikrat preveč fizično obremenjuje kar velja posebno za raznašanje paketov, ki so dostikrat težki tudi več kot deset kilogramov. Predlagale smo že, da bi nabavili posebne vozičke, ki bi nam sedanje delo precej olajšali. Predlagale smo tudi, da bi bile za razvoz paketov zadolžene dve dekleti, ostale pa bi šle na »linijo«. Zgleda, da naša prošnja le ni našlela na gluha ušesa in menda so že odobrena določena finančna sredstva za nabavo vozička in novih aktovk, saj so te, ki jih trenutno uporabljamo že zelo dotrajane. Nismo seznanjene tudi z normativom, ki nam zagotavlja zaščitna sredstva, katere po našem mnenju ne dobimo v rednih terminih (to so halje, škornji, milo ipd.). Eden od problemov oziroma nesoglasij nastaja tudi ob času, ki je določen za umivanje po končanem delu. Namreč po večurnem raznašanju poštnega materiala po tovarni smo mnogokrat zelo pršne in umazane, čas za umivanje pa nam je odmerjen 5 minut pred 2. uro. Smatramo, da je ob dveh umivalnikih, kolikor jih imamo na razpolago, omenjenih pet minut odločno premalo, da bi se vse vsaj površno umile. Res je, da moramo nujno pošto včasih raznesti šele nekaj minut pred koncem dneva, kar pa ni v opravičilo šefiniji, da ne bi mogla razumeti, da bi tudi me šle rade takoj domov in pustila vsaj enemu delu prostih tekačic, da se umijejo nekaj minut pred sedaj določenim časom. Ko ravno govorimo o šefinji naj omenimo tudi to, da v njenih očeh nismo vse enake in da temu primerno dela tudi razlike. Radi bi se včasih z njo odkrito pogovorile o delu in našem položaju, pa je do nas preveč nedostopna. Tako se zaradi njene nedostopnosti, nerealnosti in včasih tudi njenega vtikanja v naše osebne zadeve večkrat sporečemo, namesto, da bi se prijateljsko in mirno pogovorile. Menimo, da tudi ni prav, da posameznice lahko po kazni odrejajo druga delovna območja! Vemo, da so to dokaj težke besede, ampak tako kot je ne more biti večno. Želimo, da bi se medsebojni odnosi pri nas uredili in da bi se tudi na nas gledalo drugače kot se sedaj. Mnogi nas niti ne smatrajo za mladinski aktiv, tako tudi ne dobimo nobene ustrezne podpore niti s strani posameznikov, niti družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov. Ena redkih izjem je tovariš Fon iz arhiva, ki nam pomaga na ta način, da nas opozarja na odpadni papir, katerega potem pobiramo in ga oddajamo DINOSU. Omenimo naj tudi to, da je inventar v prostoru oziroma shajališču tekačic na Javorniku zelo dotrajan in da morajo ta prostor pospravljati tekačice same in ne čistilka, kar pa po našem mišljenju ni prav!«

E. Z.

Pozdravni govor Franca Leskoška - Luka



27. junija je preteklo dvajset let, odkar je ljudska skupščina FNRJ sprejela osnovni zakon o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih združenj s strani delovnih kolektivov. Ob tej priliki je tovariš Tito v zvezni skupščini izrekel naslednje zgodovinske besede: »Pred ljudsko skupščino je danes v razpravi eden od najznačilnejših zakonov socialistične Jugoslavije. Sprejetje tega zakona bo najznačilnejši akt ljudske skupščine po sprejetju zakona o agrarni reformi in zakona o nacionalizaciji sredstev za proizvodnjo. S prevzemom sredstev za proizvodnjo v državne roke se ni bila ustvarjena akcijska parola delavskega gibanja »Tovarne delavcem!« ker parola tovarne delavcem, zemljo kmetom, ni nikakršna abstraktno propagandistična parola, ampak ima v sebi globok vsebinski smisel, ona ima v sebi ves program socialističnih odnosov v proizvodnji.« To so bile takrat zelo jasne in modre besede, ki so dale delavskemu razredu veliko perspektivo. Odmev na to je navodilo vlade FNRJ in centralnega odbora sindikatov o postavljanju in delu delavskih svetov v državnih gospodarskih podjetjih.

Volitve delavskih svetov in prvi rezultati njihovega dela, so presegle vsa pričakovanja. Namesto, da bi se v začetku volitve v delavske svete vršile v največ 200 večjih podjetjih, kakor je bilo rečeno, je iniciativa za volitve delavskih svetov prihajala iz vseh republik in najmanjših kolektivov. To je najboljši dokaz, kako so takrat gledali delavci na bodoče organe upravljanja v tovarnah in podjetjih. To je bila na eni strani velika mobilizacija delavskega razreda v borbi proti vsem pojavom birokracije, za čim boljši in hitrejši razvoj demokracije, na drugi strani pa velika preizkušnja tako imenovanega »eksperimenta«, kakor so ga imenovali skeptiki iz zahoda in za hoda ter že v naprej prerokovali, da ne bo uspel. Tako imenovani eksperiment, je hitro prestal svojo preizkušnjo,

ker ni bil nikakršen eksperiment, temveč je bil čisto normalen proces v razvoju socializma v naši državi in uresničevanje napovedi Marxa in Engelsa »Tovarne delavcem«.

Že prve izkušnje delavskih svetov so pokazale svojo življenjsko silo, predvsem v povečanju produktivnosti dela, izboljšanju kvalitete proizvodnje in povečanju proizvodnje na sploh. Vsi naši delovni kolektivi so se predali z vsemi svojimi močmi ustvarjalnemu delu za boljše življenje in za ustvarjanje novih, boljših socialističnih in družbenih odnosov in resnično socialistično demokracijo. S svojimi delovnimi zmagami in velikimi uspehi so dokazali, da so vredni zaupanja naše družbene skupnosti in da so sposobni upravljati in voditi svoja podjetja ter z neverjetno silo in borbenostjo izpolnjevali zgodovinsko nalogo zgraditve socializma.

Tovariši! Ko sem pred dvajsetimi leti v imenu ljudske oblasti izročil ključne podjetja takratnemu predsedniku delavskega sveta sem med drugim povedal tudi to: »Vas so delavci izvolili v delavski

svet. Vam je dalo delavstvo Železarne veliko zaupanje in s tem ste sprejeli veliko nalogo. Izročam vam ključne velikega podjetja v imenu državne oblasti. Vi ste od sedaj odgovorni za vse delo v Železarni. Vodite Železarno po zakonitih predpisih v okviru petletnega gospodarskega plana, po navodilih in smernicah kakor jih narekujejo interesi naše socialistične skupnosti. Vodite brigo o delavcih, o njihovem delu, o njihovem življenju, o njihovih družinah. Dvigajte njihovo kulturo in politično zavest. Vodite pravilno gospodarsko politiko. Učite se in učite druge. Partija in oblast vam bo pomagala. Čuvajte tovarno, ki je skupna last. Zavedajte se, da sovražnik bedi in išče prilike, da bi škodoval.«

Mnogi od vas se bodo še spominjali, da je bila takrat težka situacija, ekonomska blokada kominformskih držav in velik pritisk na naše meje, težave v sami tovarni, ni bilo dovolj strokovnega kadra, inženirjev in tehnikov, nismo se mogli na njih naslanjati, delavci so si morali sami pomagati. Iz njihovih vrst je zrasla vrsta novatorjev in racionalizatorjev ter udarnikov.

Tako se je vzporedno z razvojem delavskega upravljanja razvijalo tudi naše gospodarstvo, ki danes predstavlja izreden pojav. Povečanje družbenega proizvoda v Jugoslaviji spada danes med največje na svetu, to je predvsem zasluga delovnih ljudi samih, Zveze komunistov in socialistov, ki usmerjajo razvoj naše družbe. Če mi danes po 20 letih delavskega samoupravljanja v gospodarskih podjetjih pogledamo nazaj prehojeno pot in napravimo obračun, lahko ugotovimo:

— da je bil takratni zgodovinski akt ljudske skupščine

pravilen in revolucionaren in da se črna prerokovanja raznih modrijanov niso uresničila,

— da je delavski razred Jugoslavije prvi na svetu izvajal pravico, da sam upravlja gospodarske organizacije,

— da je delavski razred Jugoslavije dokazal, da je dorastel tej veliki nalogi in da je sposoben, da učinkovito upravlja z gospodarskimi enotami,

— da je delavski razred Jugoslavije postal še bolj aktiven in važen politični faktor, ki ne upravlja prek svojih organov samo v delovnih gospodarskih organizacijah, temveč se udeležuje v kulturnih, političnih, zveznih, republiških in občinskih upravnih organih,

— da ves svet spremlja razvoj delavskega samoupravljanja in njegove uspehe,

— da vedno več delegacij prihaja v našo deželo iz zahoda in zahoda, severa in juga in obiskuje naše gospodarske organizacije, razpravlja s člani delavskih svetov in upravnih odborov ter se zanima za njihovo delo.

Kaj pomeni ta interes, ki ga kažejo vse delegacije za našo stvarnost in zakaj se vsi zanimajo za ta vprašanja. Po mojem mišljenju pomeni to priznanje, da je Jugoslavija šla v izgradnjo socializma po svoji lastni poti, po svojih lastnih izkušnjah na osnovi marksizma in leninizma, da je ravno ta lastna pot izgradnje socializma tista stvar, ki vse te delegacije in predstavnike vseh teh dežel interesira in jih privlači, da si to ogledajo in študirajo.

Ko sem ob praznovanju 10-letnice delavskega samoupravljanja govoril, sem vas opozoril na nekatere pomanjkljivosti in slabosti v vašem podjetju, na to, da

imate še veliko dela, da boste iz vaše tovarne napravili vzorno podjetje, da morate rekonstrukcijo pospeševati. Tu vas moram sicer pohvaliti, da ste se tega dobro lotili kljub težki krizi, ki ste jo preživljali. Toda jaz nisem povsem prepričan, da je bila to najboljša varianta. Opozoril sem vas, da morate iskati še velike notranje rezerve za znižanje proizvodnih stroškov, opozoril sem vas, da predolgo trajajo remont, da morate zaostri čut odgovornosti do dela od direktorja do zadnjega delavca, zaostri red in disciplino in ustvarili dobre odnose med delavci in funkcionarji tovarne, da mora čim prej iz Jesenic izginiti rdeč prah in da morate napraviti iz njih lepo mesto ter še mnogo drugih stvari. Ko zasledujem vaš razvoj in po poročilu tovariša predsednika vidim, da ste mnogo tega že storili in sem prepričan, da boste kljub težki situaciji še storili.

Danes je v naši industriji in splošno v našem gospodarstvu glavna naloga proizvajalca — upravljalca, reševanja racionalizacije, avtomatizacije in povečanje produktivnosti dela. Mislim, da mi ni treba mnogo dokazovati, da je visoka produktivnost tesno povezana z življenjskim standardom. Mi moramo vedeti, da je osnovni napredek vsake družbe, prav tako naše socialistične, večja produktivnost in proizvodnja. To drugače povedano pomeni, da naša socialistična družba lahko materialno skrb za človeka ustvarja v takšnem obsegu, kolikor trenutno stanje družbene ekonomike dopušča. Od tempa produktivnosti dela ne zavisi samo gospodarski napredek ljudstva, temveč tudi drugi življenjsko važni momenti. Iz tega nujno sledi, da dvig blagostanja v deželi ki gradi socializem, ni v uravnilovki ali v razviti socialni, ki prerašča možnosti našega gospodarstva, temveč v resničnem, pravilnem, organiziranem in učinkovitem delu vsakega posameznega državljanca Jugoslavije za stalno dviganje produktivnosti dela. To sem omenil zaradi tega, ker se v vaši tovarni danes izvaja velika racionalizacija in reorganizacija proizvodnje. Zaradi tega boste lahko še bolj povečali vašo produktivnost in proizvodnjo ter še izboljšati kvaliteto in znižali polno lastno ceno. Reorganizacija je do neke mere operacija, ki mnogokrat rodi odpor v kolektivu, ne toliko zaradi vsebine reorganizacije, kot načina kako se izvede. Če se reorganizacija ne objasni dovolj in ne razložijo razlogi, ki so do tega privedli, takrat kolektiv reorganizacije ne sprejme kakor je potrebno. Ljudje se počutijo ogroženi v svojih pravicah in svoji eksistenci,

(Nadalj. na 6. str.)



Pred otvoritvijo slavnostne seje, je zapel moški zbor JEKLAR

Sestanki delovnih skupin

HVŽ — PREIZKUŠEVALNICA — Delovna skupina Urbanc je imela sestanek 20. avgusta. Na dnevnem redu sta bili dve točki in sicer so govorili o splošnem vrstnem redu prosičev stanovanj za leto 1970 ter o poročilu polletnega poslovanja tovarne. Predlagajo, naj bi gradili bolj praktična stanovanja, ki naj ne bodo draga. Tako bi lahko zgradili več stanovanj in ugodili večjemu številu prosičev.

Pozitivna bilanca za prvo polletje potrjuje, da smo upravičeno postavili zahteve, da nam gospodarstveniki pomagajo premestiti ovire z najrazličnejšimi sanacijskimi ukrepi. Tako bi nam morali omogočiti tekočo nabavo surovin in reprodukcij-skega materiala, da bi lahko izpolnjevali zahtevne naloge.

MARTINARNA — OBRATOVOODSTVO — Sestanek so imeli 15. avgusta, razpravljali pa so o proizvodnji, disciplini ter o informaciji o poslovanju v prvem polletju in pa o problemih varstva pri delu v obratu. Najprej so ugotovili, da SM jeklar-na zaradi objektivnih in subjektivnih vzrokov zaostaja pri izpolnjevanju plana. Med objektivni-mi vzroki so: neustrezen vložek, zastoji zaradi okvar vlagalnih strojev, prepočasni smo pri odstranjevanju okvar na žerjavih, velika vročina ter pomanjkanje ljudi. Subjektivni vzroki: nezaintere-siranost tako mojstrov kot delavcev. Vsi se premalo zavedajo, da proizvodnja jekla teče kljub slabšim pogojem po planu. V zvezi s poročilom o poslovanju v prvem polletju je bilo rečeno, da se bo treba v drugem polletju še bolj potruditi, da bi nadomestili višje cene surovin, če hočemo, da bo rezultat ob koncu leta pozitiven. Vodje delovnih skupin naj na sestankih prisotne seznani-jo z informacijo o polletnem poslovanju. Obrav-

navali so še poškodbe v juliju in zahtevali, da je treba delati bolj previdno, predvsem z livnimi likali in verigami. Dani so vsi pogoji za varno delo, vsako tako delo, ki pa ni dovolj varno pa se lahko odkloni.

VALJARNA BELA — Delovna skupina Noč je imela sestanek 14. avgusta. Vodja oddelka je po-ročal o izpolnjevanju plana v prvem polletju ter o težavah tovarne, ki jih ima pri nabavi starega železa in surovin. Polletni plan v težkih obratih ni bil dosežen, medtem ko so ga dosegli v prede-lovalnih obratih. Tudi proizvodni stroški so bili v železarni preseženi, zmanjšali pa bi jih lahko z dobrim delom, boljšim izkoriščanjem delovnega časa in čimboljšo dobitjo — izplenom. Proizvodni načrt za avgust so sprejeli brez pripomb. Pritožu-jejo se zaradi nevzdržnega stanja v garderobah in higienskih prostorih. Primanjkuje vode za umi-vanje, pokvarjene so vodovodne pipe in prhe, sploh pa so higienski prostori za tako velik stalež ljudi premajhni. Vse to slabo vpliva na razpolo-ženje in dobro delo v obratu.

OTK — KK — Na sestanku 10. avgusta so ob-širneje govorili o poročilu za prvo polletje ter o pripombah na statut železarne. Razpravljali so o ukrepih za izboljšanje delovne discipline. Zlasti so opozorili na prihajanje ter zapuščanje delovnih mest, izpolnjevanje nalog ter na vinjenost na de-lovnihih mestih. Seznanjeni so bili s problemi, ki nastajajo pri prehodu iz ročnega na strojno obra-čunavanje.

JAVORNIK I — ADJUSTAŽA — Na sestanku delovne skupine Dolinar 17. avgusta so bili prisotni vsi člani skupine. Razpravljali so o informaciji o poslovanju tovarne v prvem polletju in pouda-

rili, da bo v drugem polletju treba delati še bolje, da bi obdržali sedanje rezultate. K informaciji niso imeli večjih pripomb, na vprašanja pa so dobili prisotni odgovore. Govorili so še o izkori-ščenju delovnega časa, zlasti pri ravnalnih strojih. Največ pripomb je bilo glede prekinitev delovnega razmerja starejših delavcev zaradi preniknih osebnih dohodkov z ozirom na otežkočeno delo v primerjavi z drugimi kolektivi.

STROJNE DELAVNICE — STRUGARNA — Delovna skupina Markun je imela sestanek 15. av-gusta. K poročilu o poslovanju za prvo polletje niso imeli pripomb. Z veseljem so sprejeli na znanje, da gre počasi na bolje in se strinjajo s predlogom, da naj bi v prihodnje delali še bolje. Tako bi doprinesli več k uspešnemu zaključku poslovanja za leto 1970. Na nizek odstotek gibljivega dela osebnih dohodkov je v juliju vplivalo več stvari. Obratovodja je pojasnil vzroke. Pripomi-njajo, da naj bi bil odstotek v prihodnje bolj enakomerno porazdeljen. Gre za odstotek za raz-mejitve in dopuste. Bilo je še nekaj drugih vprašanj. Zanima jih, kdaj bo izprazenjen prostor namenjen za garderobe.

Zanimajo se tudi glede brušenja vidija nožev. Glede garderob predlagajo obratovodstvu naj za-devo čimprej uredi, kar pa zadeva brušenje vidija nožev je zadeva že urejena.

MARTINARNA — LIVNA JAMA — 11. avgusta je bil sestanek delovne skupine Bauman. Vodja delovne skupine je navzoče seznanil s poročilom za prvo polletje. Iz poročila je razvidno uspešno poslovanje tovarne, kljub temu, da je primanj-kovalo surovin in delavcev. Da bi v drugem pol-letju premostili vse težave, se bo moral prizadevati ves kolektiv, da bi letošnje poslovno leto uspešno zaključili.

Obširneje so govorili tudi o varnosti pri delu. Imeli so dve poškodbi ki pa bi jih ne bilo, če bi bili bolj pozorni pri delu. Kritizirali so tudi ne-ustrezne verige, čepi za zapenjanje likavov pa so tudi slabi.

Pozdravni govor Franca Leskoška - Luka

(Nadalj. s 5. str.)

kar jih sigurno ne napravi prijatelj predvidene reorgani-zacije. Drugi zopet smatrajo, da jim je zaprta pot v napredovanju, nekateri pa izgubljajo voljo do dela, ker čutijo, da se njihovih prizadevanj ne ceni tako, kakor se jih je cenilo pred reorgani-zacijo. Slabše pa je, če se reorganizacija izvaja brez potrebnega znanja in izku-šenj. Tako naivno pristopa-nje k reorganizaciji je na vsak način škodljivo pa tudi nevarno. Če hočemo reorgani-zacijo podjetja pravilno iz-peljati moramo začeti spodaj, torej tam, kjer se odvija pro-ces neposredne proizvodnje. Šele pozneje pride reorgani-zacija do nadstropij in do nadgradnje znanstvenega ustvarjanja.

Mi moramo ostro razliko-vati namen organizacije in njene forme. Pravilno smo postavili novo organizacijo le, če forma služi namenu in ne obratno. Organizacija mora biti sluga in ne gospodar de-lavskega sveta. Organi delav-skega upravljanja morajo ve-deti, da za organizacijo ni gotovih receptov, ki bi se lahko uporabili v vsakem podjetju, ki so si različna v pogledu velikosti in v pogle-du tehnološkega procesa. Pravilna organizacija zahteva znanstvene študije, oziroma dolga poznavanje tehnologi-je tistega podjetja.

To sem vam namenoma go-voril zato, ker je vaša tovar-na danes velika organizaci-

ja, katero ste kolikor toliko dobro postavili, ker ste jo vrsto let dobro pripravljali in študirali nove pridobitve teh-nike in tehnološki proces postavili na najnovejše po-znane moderne metode. To vas pa kljub temu ne osvobo-di tistih težav, o katerih sem preje govoril. Če boste hote-li pravilno izkoristiti to veliko investicijo za rekon-strukcijo vaše tovarne, mora biti rezultat tega večja pro-dukktivnost, večja in cenejša proizvodnja, s tem v zvezi pa se bo takoj postavilo tudi vprašanje kadrov in na to morate misliti že sedaj. Toč-na ocena potrebnega števila delavcev v tovarni bo izboljšala pravilno postavlje-ne norme in pravilno kvali-fikacijsko strukturo kolekti-va. S tem bo ustvarjena osnova za pravilno kadrov-sko politiko, ki bo delavcem in uslužbencem kolektiva da-la jasne perspektive za njihov razvoj in napredovanje. S pravilnim kadrovsko politiko, s pravilnim uvajanjem delav-cev na razna delovna mesta, sistematičnim priučevanjem in specializacijo za odrejena dela in šolanje tistih, ki naj postanejo visoko kvalificira-ni, boste dosegli tisto, kar ste postavili ko ste šli v re-konstrukcijo podjetja. V va-šem delovnem ljudstvu so skriti še ogromni zakladi sposobnosti, ki so še neizko-riščeni, katere je treba po-iskati in jih sistematično usmerjati. Če jih boste pra-vilno usmerjali, bodo te sile

postale pomembna ustvarjal-na pobuda, ki nam je še ka-ko potrebna za izgradnjo so-cializma. Danes v času veli-kega napredka v tehniki, v času avtomatizacije, v času atomov, sploh ni mogoče ži-veti brez osnovnega znanja tehnike. Tehnika, mehaniza-cija in avtomatizacija zelo hitro napredujejo in temu razvoju težko sledijo celo tehnično visoko izobraženi strokovnjaki. Čim bolj je proizvodnja tehnično izpo-polnjena, toliko večja je za-hteva za usposabljanje ka-dra. Zaradi tega vse gospo-darsko napredne dežele pola-gajo tudi največ pozornosti ravno vzgoji visoko speciali-ziranih kadrov. Za nas je še toliko bolj važno, ker smo bili do nedavnega v tem po-gledu zelo slabi in si mora-mo z lastnimi silami in tr-dim delom ustvariti močne temelje svobodne industrije in proizvodnje. To pa pome-ni razvijati tehniko in teh-nično izpopolnjevati kadre, kar je glede na družbeno in delavsko samoupravljanje v našem gospodarstvu pereče vprašanje. Razvijati moramo višjo tehnično kulturo, da bo samoupravljanje rodilo še boljše uspehe za našo skup-nost.

Gre torej zato, da dvigne-mo kvaliteto proizvajalca.

Na koncu bi vam rad pod-črtal še to. Delavski svet je vrhovna uprava v podjetju. On sklepa o osnovnih vpraša-njih gospodarske politike podjetja, o organizaciji pod-

jetja, o notranjih odnosih, odreja linijo osnovne politi-ke katere se morajo držati odbori in komisije ter direk-tor. Delavski svet nadzoruje delo teh organov, razpravlja in sklepa o njihovih poročilih, daje navodila za nadaljnje delo. Direktor ima svoje dolž-nosti in pravice, on organi-zira proces proizvodnje v podjetju in neposredno vodi izvrševanje plana in poslova-nje podjetja, izvršuje sklepe delavskega sveta in ostalih samoupravnih organov. Zato ima direktor svoj komercial-ni in tehnični štab kot so komercialisti, knjigovodje, tehničnega direktorja, inženirje, obratovodje, delovodje in predelavce, prek katerih on vodi nakup surovin za proizvodnjo in prodajo goto-ve robe. To niso več kapita-listični priganjači, temveč so to vaši tovariši, ki izvajajo naloge, ki jim jih direktor

daje na osnovi sklepov delav-skega sveta in ostalih samo-upravnih organov. To so ta-ko rekoč voditelji proizvod-nje, oni organizirajo proiz-vodnjo in pomagajo delav-cem, da izvršujejo svoje na-loge. Zato morate med njimi in proizvajalci ustvariti dobre tovariške odnose in jim pri-znavati avtoriteto, ki so si jo s svojim delom in znanjem ustvarili in jih tudi po njih-ovem delu nagrajevati.

Upam, da mi boste opro-stili, ker sem vam to na Je-senicah že večkrat povedal, menim pa, da je prav, da sem vam povedal danes še enkrat, ker vam je vedno koristilo in upam, da vam bo tudi da-nes.

Dovolite tovariši, da vam čestitam k vašemu prazniku ob 20 letnici samoupravlja-nja in vam želim mnogo uspeha pri delu in razvoju vaše železarne.



Odličje železarne je prejela tudi konferenca ZM

Govor glavnega direktorja mag. inž. Petra Kunca na slavnostni seji delavskega sveta

20 let samoupravljanja — 20 let razvoja naše železarnе

Stanje naprav ob vstopu v sistem samoupravljanja

Geografski položaj naše železarnе, o katerem se v zadnjih letih na vseh nivojih toliko razpravlja, je bil poznan prav tako dobro tudi v letu 1945, ko smo začeli obnavljati našo porušeno domovino in vendar smo se takrat odločili za izgradnjo obsežnega jeklarskega centra na Jesenicah, ki naj bi porušeni domovini dal čim več tako potrebnega jekla. Že v poletju 1946 je bil ob velikih slovesnosti prižgan prvi plavž, nato pa 21. avgusta istega leta tudi drugi.

Ob vključitvi železarnе v splošni gospodarski program, je generalna direkcija črne metalurgije odredila jeseniški železarni vlogo, ki daje pečat še dandanes.

Leta 1947 je železarna prevzela nalogo, da izgradi valjarno debele pločevine za našo kotlovsko in ladjedelniško industrijo — odpove pa se planirani proizvodnji brezšivnih cevi. Ker so se s tem bistveno povečale potrebe po surovem jeklu in surovem železu je leta 1948 bil dovršen rudni dvor, nato pa postavljena naprava za drobljenje rude in nova manjša električna peč. Na praznik 29. novembra leta 1949, smo v valjarni 2400 izvaljali prve plošče. V letu 1949 — to je pred vstopom v samoupravno obdobje, smo proizvedli 88.655 ton surovega železa, 171.853 ton surovega jekla, skupna proizvodnja je bila 541.333 ton in blagovna proizvodnja 107.868 ton. Zaposlenih v železarni je bilo 6.228 delavcev in uslužbencev. Efektivno izvršenih delovnih ur je bilo 13.939.928. Za eno tono blagovne proizvodnje je bilo potrebno v tem letu 130 ur. Osebnih dohodkov na zaposlenega je bil v tem letu 3.860 starih dinarjev. Celotni dohodek ustvarjen v železarni je znašal 5.225.803.000 in vrednost takratnih osnovnih sredstev 486 milijonov starih dinarjev.

Rezultati v obdobju 1950 do 1959

Že v prvem desetletnem obdobju samoupravljanja, je morala železarna pristopiti k obsežnejši rekonstrukciji. Da bi se prilagodila novim razmeram v rudni bazi, je morala za siderit izgraditi v letu 1951 prazilne peči in vse naprave, ki spadajo v sklop nove prazarne. Za povečanje jeklarne je bilo treba premestiti predelovalne obrate na nov prostor med Hrenovico in železniško postajo. Izgradnja vseh teh naprav — kaverperjev, prazilnih peči, strojnice za turbo vetrila in merilno postajo, podaljšek hale jeklarne, izgradnja SM peči VI in VII, žičnice Be-

cher v valjarni žice, izgradnja kotlovnice, parnega kotla, industrijskega vodovoda in plinovoda, nadalje elektrifikacija težke proge, modernizacija tanke pločevine, prestatitev in modernizacija predelovalnih obratov, postavitve turbin MAN in AEG, izgradnja dodatne ogrevne krožne Ignis peči, postavitve Sack škarij, izgradnja obrata bele pločevine in Quarto ogrodja Siemens, nadalje naprave za Elira žico — ter še mnogo razne drobne strojne opreme, žerjavov, lokomotiv itd. — je omogočila, da je železarna v prvem desetletju samoupravljanja naredila dokajšnje korake v svojem razvoju.

Vendar pa izgradnja teh novih oziroma temeljito rekonstruiranih strojnih kapacitet ni mogla v celoti zavreti upadanja vrednosti vseh naših osnovnih sredstev, ker so več ali manj vsa ta novograjena postrojenja služila bolj za zmanjšanje težavnosti dela in odstranitev ozkih grl v proizvodnji, kot pa za ekonomski porast proizvodnje. Celotna investicijska vlaganja v teh prvih desetih letih so znašala 12 milijard starih dinarjev. Kljub temu pa tudi po preteku 10 let, železarna ni bila v celoti obnovljena in je imela dokajšnje zastarelost osnovnih sredstev.

Ob koncu prvega desetletja delavskega samoupravljanja je železarna dosegla naslednje rezultate:

- proizvedla je 117.284 ton grodlja,
- 299.776 ton surovega jekla,
- skupne proizvodnje v letu 1959 je železarna imela 898.677 ton,
- blagovne proizvodnje pa 233.725.

Število zaposlenih se je povečalo na 6.543, efektivno izvršenih delovnih ur je bilo 15.997.968 in na eno tono blagovne proizvodnje je odpadlo 72 delovnih ur. Osebnih dohodkov se je zvečal na 24.306 starih dinarjev, realizacija pa na 36 milijard. Vrednost osnovnih sredstev se je povečala na 24 milijard. Če te podatke izrazimo z indeksi rasti, potem ugotovimo, da je bilo poprečno povečanje v teh prvih desetih letih v proizvodnji surovega železa 2,8 %, v jeklu 5,9 %, v blagovni storilnosti pa 7,4 %.

Drugo desetletje delavskega samoupravljanja

Relativno nizka stopnja rasti do leta 1959, je narekovala zvezni vladi, da je v aprilu leta 1959 sklenila pristopiti k izgradnji kapacitet železarn in to delno z rekonstrukcijo obstoječih železarn in dograditvijo železarn Zenica ter izgradnjo nove železarnе Skopje. Zaradi novih ekonomskih pogojev, naša železarna

ni bila več predvidena za masovno proizvodnjo, temveč ji je bila dana možnost, da preide na kvalitativno proizvodnjo. Železarna je takrat imela naslednjo značilno fiziognomijo svoje tehnologije:

- male proizvodne enote z nizko produktivnostjo in visoko specifično porabo goriv in ostalih materialov,
- zastarelo tehnologijo, ki je bila pogojena z obstoječimi agregati kot na primer valjarne profilov in ozkimi grli,
- visoko število zaposlenih,
- težke fizične pogoje dela in temu ustrezno strukturo delovne sile,
- zelo razvejani proizvodni program, ki je vseboval z ozirom na tržne prilike in interno situacijo male proizvodne količine ter relativno nizke poprečne vrednosti realizacije,

- visoke proizvodne stroške, še prav posebno v izdelavi surovega jekla, kar se pri vroči in hladni predelavi zaradi obstoječih postrojenj ni moglo popraviti in kar je imelo za posledice, da so bili

lastni stroški za nekatere proizvode in dimenzije nad tedanjimi plafoniranimi prodajnimi cenami.

V investicijskem razvojnem programu po 47. natečaju, se zato železarna ni usmerila na povečan fizični obseg proizvodnje, temveč v izboljševanje tehnologije proizvodnje, v kvalitativni dvig nivoja proizvodnje, v povečanje stopnje finalizacije in v zniževanje proizvodnih stroškov — kar



naj bi vse bil osnovni pogoj za doseganje rentabilne proizvodnje in konkurenčnosti v mednarodni delitvi dela. Program rekonstrukcije je bil po večkratnih dopolnitvah izdelan v dveh fazah, od katerih je prva vključevala rekonstrukcijo proizvodnje surovega železa, zamenjavo zastarelih valjarn in dopolnitev finalnih obratov žičarne in

elektrodne oddelka. Ta faza je bila tehnološko pogojena z novimi ekonomskimi efekti in naj bi bila v glavnem financirana iz sredstev federacije, pri čemer naj bi bila udeležba železarnе nekje v mejah 10–15 %. Druga faza, ki naj bi predstavljala modernizacijo železarnе v cilju povečanja ekonomike, bi vsebovala modernizacijo jeklarne na kisikove procese, uvažanje kontinuirnega vli-vanja in zamenjava proizvodnje toplo valjane pločevine s hladno valjano pločevino z ustreznim premikom v kvalitativno pločevino in pa nadaljnje povečanje finalizacije. Dvornitev druge etape je bila predvidena z ozirom na visoke ekonomske efekte v glavnem iz lastne udeležbe in lokalnih sredstev. Medtem pa so spremembe v sistemu in financiranju investicij in pa podražitve ter prekoračenja — tu so predvsem spremembe cene in deviznega tečaja ob reformi, stroški investiranja in pa lastno udeležbo že v I. fazi tako povečali, da ni bilo mogoče ob prvobitnem predvidenem roku začeti II. faze. Rok dokončanja rekonstrukcije I. faze so se podaljšali ter bo namesto koncem leta 1965 dovršena šele leta 1970, čemur so prav tako v veliki meri vzrok povečani stroški v pogledu podražitve in po-

(Nadalj. na 10. str.)

Gregor Klančnik ob 20-letnici

Potem, ko je delovno skupnost pozdravil v imenu združenega podjetja Slovenske železarnе čestital k jubileju in čestital odlikovancem ter pohvalilcem, je generalni direktor ZPSZ Gregor Klančnik na slavnostnem zasedanju delavskega sveta izrekel naslednje misli:

Železarna Jesenice ima veliko zgodovino, veliko preteklost in tudi veliko socialistično sedanjost. Že Iliri so v teh



krajih pridobivali železo, v stari Avstroogrski so Jesenice že bile pomembna železarna, v bivši Jugoslaviji odraz proizvodnje moči in ponos gospodarstva. V 25-letih po osvoboditvi, so Jesenice dale prek 7 milij. ton jekla, ki je vgrajeno v tovarniške naprave, komunikacijske objekte, transportna sredstva, stroje in aparate. To pa ni edini delež. Jesenice so bile poleg proizvodnje jekla tudi kovačnica kadra. Strokovni delavci so kot iz osrednjega žarišča bili širokogrudno in nesentimentalno poslani v razne kraje države, da bi prispevali svoj delež pri izgradnji jugoslovanske črne metalurgije. Po-

nosen sem, da sem tudi sam eno desetletje delal med jeseniškimi jeklarji, preden sem bil premeščen na Ravne.

Občutna je bila pomoč Jesenic pri gradnji Zenice, razvoju Raven in Siska, vidna pa je v vseh starih in novih jugoslovanskih železarnah. S kadri je bilo posredovano znanje in tudi izkušnje. Ob tem, ko se je razdajala z delavci in industrijsko svojino, pa je železarna sama zastajala.

Prebivalstvo Jesenic in okolice ob bogati preteklosti zanima predvsem prihodnost. Če je železarna bila glavni vir zaposlovanja v preteklem obdobju, naj to ostane tudi za sedanje in prihodnje rodove. V zadnjem desetletju je bil z valjarno na Beli pripravljen nov temelj, na katerem se mora postaviti nadgradnja predelovalnih obratov vir dohodka in plodne proizvodne dejavnosti. Dosega te zasnove ni enostavno. Najprej je potrebno obvladati tehnologijo tistih vrst kvalitativnih in žlahtnih jekel, ki bodo osnova donosne predelovalne ustvarjalnosti, nato zgraditi dodatne proizvodne obrate in naprave, oblikovati pa tudi nalogi primerno delovno vzdušje.

Vse nas mora skrbeti pro-

ces, ki se sedaj v delovni skupnosti na Jesenicah odvijajo, ko se ob zniževanju števila delavcev slabša struktura zaposlenih. Ob tem, da je stalež v primerjavi s proizvodnimi dosežki še preobsežen, občutno manjka kreatorjev tehnološkega postopka in neposrednih proizvodnih tvorcev. Iz železarn odhajajo mladi, sposobni, kvalificirani delavci, ki se lahko ob boljših prejemkih plasirajo v druga podjetja, tovarne in v inozemstvo.

Ta ugotovitev mora za nas in tudi za republiške predstavniške organe pomeniti alarm, ki naj bi trajal vse dokler se proces strukturalne slabitve delovne skupnosti ne zaustavi in ne obrne tako, da se bodo proizvodni potrebni sposobni in disciplinirani delavci zopet vračali.

Velika prizadevnost bo potrebna znotraj delovne skupnosti pri zboljševanju organizacije, delovne in tehnološke discipline izven tovarne, za vrnitev zadnjih pet let od tujenega dohodka in zajezi-tev nadaljnega odlivanja ustvarjene vrednosti iz železarn v druge gospodarske in negospodarske dejavnosti. Že se kažejo znaki za optimizem, da se nam vendar obetajo boljši časi. Upornost in zaupanje v samega sebe nam morajo dati zdravo podjetniško tvornost ter s tem prebivalstvu Gornjesavske doline večjo varnost za delo in primernejši zaslužek.

Človek se vedno rad spominja na ljudi, s katerimi je preživel leta med vojno, pa naj bo to doma, v partizanih, zaporih ali raznih taboriščih; na ljudi s katerimi je bil povezan in z njimi sodeloval v borbi proti okupatorju. Res ni lahko pozabiti na ljudi, ki so bili zvesti in predani narodnoosvobodilnemu gibanju in niso nikdar pomišljali, ko je bilo treba izvesti razne odgovorne naloge.

Kadar nanese na primer pogovor na našega dobrega znanca tov. Nikota Bernarda z Jesenic so mi vedno, pa čeprav je minilo že 27 let od tedaj, pred očmi dogodki iz leta 1943, ko so me po aretaciji na jeseniškem gestapu zasliševali in sem nehoti obremenjeval Nikota in tako še dopolnil kup obtožb, ki jih je imel gestapo na račun Nikota. Nehote pravim, ker sem se na zasliševanju spomnil besed ruskega pisatelja, da mrtvi ne govorijo.

Vrnimo se na dogodke v letu 1943, ko je neko popoldne v začetku avgusta stopil v sobo št. 11 v drugem nadstropju kaznilnice v Begunjah tov. Niko. Soba je bila prenapolnjena, saj so le nekaj dni pred tem pripeljali v Begunje 93 ujetih borcev NOV, katere so Nemci zajeli v znani žirovski hajki na Žirovskem vrhu. Niko me je takoj opazil in pristrčno sva si stisnila roki, saj se nisva videla že dobre štiri mesece, to je od 18. marca, ko je bil v Železarni aretiran. Povezana sva bila že od začetka leta 1942 in mnogo sva si zaupala. Stanoval je v drugem nadstropju velike Kobalove hiše ob progi na sedanji cesti Viktorja Kežarja in kaj kmalu je povezal domala vse številne prebivalce te hiše z

osvobodilnim gibanjem. Posebno prav nam je prišlo poslušanje tujih radijskih postaj pri tov. Ignacu Repovšu, ki je izjemoma lahko obdržal radijski sprejemnik in sam nas je povabil, da smo ob določenih urah prihajali k njemu.

Štirje meseci nam v današnjih razgibanjih časih kaj malo pomenijo, med vojno, v času okupacije, pa so bili štirje meseci, za nekatere ljudi zelo dolgi. Tu imam v mislih predvsem tiste naše ljudi, kateri so bili zaradi sodelovanja z narodnoosvobodilnim gibanjem aretirani in mučeni od gestapovcev in so v begunjskih zaporih in bunkerjih čakali iz dneva v dan od jutra do večera, kaj bo z njimi in kakšno usodo so jim namenili nacistični krvniki. Čakali so, kdaj se bo pojavil gestapovec z listkom v rokah in bo pozival tiste, ki jim je namenjeno koncentracijsko taborišče in tiste, ki pojdejo naslednjega dne na morišče. To čakanje in negotovost, je razjedala živce in zaradi tega so bili dnevi, tedni in meseci tako dolgi, ne da bi omenjal tudi prisotne skrbi za družino, ki je ostala doma ali pa je bila izseljena.

Prve Nikove besede ob srečanju v sobi št. 11 so bile: »Saj vendar ne misliš, da sem jaz kaj povedal gestapovcem o tebi?« »Ne,« sem mu odgovoril, »ovadil me je pobegli borec izpod Stola, tako kakor tebe in druge naše tovariše. Opravičiti pa se ti moram, ker sem tebe na gestapu obremenjeval, v prepričanju, da nisi več živ in sem tako odvrtel nevarnost od družine Bizjak-Pristov s ceste na Golico.«

Da bi lažje razumeli potek teh dogodkov se moram vr-

Srečko Šorli

Spomini iz NOB

niti ponovno v drugo polovico marca leta 1943, ko je bila po izdaji pobeglega borca odkrita mreža narodnoosvobodilnega gibanja na Jesenicah in so gestapovci polovili 46 članov tega gibanja, nekaterim pa se je posrečilo, da so se pravočasno umaknili in se pridružili našim borcem v gozdovih. Nekaj dni preden sem bil sam aretiran, mi je nekdo zaupno povedal, da je zvedel iz zanesljivega vira, da je Niko umrl v begunjskih zaporih. Kako mi je bilo takrat hudo, je težko povedati, saj je bil pred aretacijo tako pogostoma pri meni in o vsem sva se pogovarjala,

tudi o tem, da je bil v januarju istega leta sprejet v partijo, kar mu je zelo veliko pomenilo. Ko me je gestapovec Druški zasliševal, je hotel predvsem vedeti kdo me je spravil v stik z bratom Francom — Sočamom, ki je prišel v jeseni 1942 z ljubljanske okolice v Cankarjevo četo pod Stolum, kje se je po prihodu na Gorenjsko očistil in preoblekel, da se je po nekajdnevni odsotnosti zopet vrnil pod Stol, kdo mu je odnesel oprano perilo in popravljenе čevlje in druge stvari. Pobegli borec je namreč gestapovcem povedal, da sva se z bratom

večkrat sestajala in da je bil nekajkrat tudi on zraven. Sicer pa gestapovci niso ničesar vedeli za moje sodelovanje z drugimi in z Nikom. Nehote so mi takrat prišle na misel besede »mrtvi ne govorijo« in gestapovcu Druškeju sem dejal, da je vse to opravil Niko. »Že zopet Bernard« je zarenčal »no on je svoje že dobil.« Takrat sem bil še bolj prepričan, da ubogega Nikota res ni več pri življenju. Druške mi je še dejal, da je bila Kobalova hiša pravo leglo banditov, saj je bilo gornje nadstropje kar izpraznjeno. Ta, ki mi je pred aretacijo pravil, da je

Mrtvi ne govorijo in se ne morejo braniti

Niže mi za, ker ša, akt. tako: m so m pitali z s v zar s se isti N živi in sves pre kri tedne izoživel i iziliti na Ppanje, n zvijan je ljan na de popol isto ni iz že za i ssem se sji z Ni dčali, da omo pre jese dobi me pri t va, da je gopovec C k kako i s brator kje odda smu daja onil, da tregem ma sje bil začena i isati tega kova bila lji skupa jz. avgus cacijsko c on pa kontracijs Mausem, ka kot iz povovalen gila za pc ttem tege lisa se zwa sem po njego banju, n inenju. tam le za vedo vna tudi tise v l

Anton Blažej

Na Triglav in v dolino sedmerih jezer

(Nadaljevanje in konec)

Rdeča puščica in napis na skali sta ju napotila k drugemu triglavske mu jezeru. Kmalu sta iznenada obstala. Vzradoščen kot puščavski potnik, ki je zagledal zeleno oazo, sta strmela v drugo triglavsko jezero. Srednjeveliko, zelo lepo jezero in bistro kot ribje oko je drhtelo v globokem in lepo okroglem haju. To je pravo čudo doline sedmerih jezer, ki preseneti triglavskega planinca.

Prvo triglavsko jezero pa sameva nekaj sto metrov višje proti severu 2002 metra

visoko pod stenami Kanjavca, pozabljeno v kamniti puščavi in je zato vedno neka-ko otožno.

Nekoliko pod drugim jezerom 1987 metrov visoko pa se razliva med skalami in debelim gruščem tretje triglavsko jezero. Leži ob glavni stezi in zato planinci radi počivajo ob njem. Imenuje se tudi Zeleno jezero. Bližnja stena nečimerno občuduje svojo lepoto v njem.

Idilično dolino triglavskega jezera, ki jo je narava obdaru- la s sedmerimi čudovitimi bi- seri obkrožajo Vršaki, Zelna- rica, Kopica in Tičarica z og-

romnimi melišči v vznožju. Na drugi strani pa Špičje, kjer se dviga sklad za sklado- m v višino kot ogromna stopnišča. Med njimi pa le- že velike in ravne kamnite plati, ki so ob robovih porasle z ruševjem, da zgleda- jo kot vrtovi polni belega cvetja. Čudo narave! Prisluk- nimo še dr. Kugyju, ki pravi:

»Kraljestvo triglavskega jezera je svet, ki se ne zna sme- hljati, kajti ustvarjajoče sile so mu izklesale, resno oblič- je, izgreble poteze in izbra- le barve. Samota prebiva tam gori, veselja tam ne najdeš

pač pa najgloblje ubranost in pobožnost!«

Naša planinca sta prišla k četrtemu jezeru. V globokem skalnatem kotlu, ki ima ob- liko ledvice, se je poigraval lahen vetrič in sončni žarki so srebriili gladino temnoze- lenega, najdaljšega triglav- skega jezera. Kadar jezero razdraži burja, da vzvalovi in pljuska ob čeri, zapoje v ubranih akordih in prekne idilično gorsko tišino njego- va skrivnostna pesem. Tedaj zabundajo svojo melodijo tudi stoletni macesni. Ti vi- harniki, častni stražarji go- ra, ki v neenaki borbi klju- bujejo neurjem, so v dolini sedmerih jezer zapisani smr- ti — umirajo pa junaško, kar stoje.

Zdi se nam kot bi v sanjah hodili po pravljicnem svetu, a vendar je vse resnica. Ved- no večja in lepša gorska je- zera se vrstijo pred nami. Zopet dva temnozelena čuda narave nam zablistita pred očmi. Petega in šestega jeze- ra ne obdaja pečevje, trate zelenijo okrog njiju. Kot va- ruh pa bdi nad njima lep

planinski dom. Vesel smeh planincev se razlega in pa- štirski zvončki pozvanjajo ob- njem. Brez dvoma sta to na- lepši triglavski jezeri! Divje prepadna stena Tičarice in v stalni borbi z burjo preka- ljena, a še vedno mogočna smrekova drevesa pa se do- mišljavo ogledujejo v jezer- ski gladini.

Kakih sto petdeset metrov od šestega jezera, med stezo, ki pelje na Komno in ono, ki drži k Črnemu jezeru, sto- ji spomenik dveh ruskih žr- tev. Med prvo svetovno voj- no sta bila kot vojna ujetni- ka zaposlena pri gradnji cest na Komni. Hotela sta se re- šiti bednega življenja in zbe- žala. Pri jezeru so ju ujeli in kruta vojaška komanda ju je v drugem obs- dila na smrt z ustrelitvijo. Preden pa sta umrla žalost- ne smrti, so ju prisilili, da sta si morala še sama skopa- ti grobove.

Po ozki dolinici mimo ro- mantične bele skale, je vodi- la Joža in Andreja samotna steza k Črnemu jezeru. Sta- rikava drevesa se rasla med

skajem, d silnavdol so eneli re paši. Po se ali Čr- tetu Kon 13 metrov. Neni str obam str dne se boči na na, na dir goščavi pa očiva s ka. Prijeto pre ob sa lica jezeru pre tene K varjeza, ki daj cepi k Po tivnosti žile ki jih č kol bo od se ajo v tak vode Večkra dan se zbir riba skrivn zop dtečejo pono zagl v ednjem dov skrivno ko šele v r Sa

Niže mrtvih pa je bil v
ker so ubili Janeza
Simo, aktivista, ki ga je
pristavo izdal pobegli bo-

so me 8. aprila 1943
prišli z jeseniškega ge-
sta v zapore v Begunjah,
se je isti dan izvedel, da
Niživi in da je v bolniški
sosesbi pretepen, saj je bil
kaj tedne v bunkerju, kjer
je živel vse kar si more
izbiti nacistični zločinec.
Priganje, obešanje, strada-
nje, njevanje udov, je preživ-
ljan na dan, tako dolgo,
da popolnoma obnemogel
in ni čudno, če so ga
imeli za mrtvega. Vse me-
se sem se bal, da me bodo
sodili z Nikom in mi nato
dali, da sem jih nalaгал,
odno prevaral, vendar se
je dobro izteklo. Niko
mi pri tem srečanju po-
vedal da je prišel k njemu
gestapovec Cviki in hotel ve-
de kako me je spravil v
stih bratom pod Stolom in
kake oddajal stvari, katere
sem mu dajal. Niko je Cviku
odgovoril, da mi je dejal da
našem na staro mesto in
stare bila za gestapovce
zaključena in niso več raz-
iskali tega primera. Z Ni-
kom je bila potem še kakih
10 skupaj, nakar sem bil
jagavstja poslan v kon-
cencijsko taborišče Da-
chau pa v septembru v
kontracijsko taborišče
Mausen, kjer se je po-
kazal kot izredno pogumen,
poboval in delaven član
giba za pomoč najbolj po-
trep tega taborišča. Ve-
liko se pogovarjala in
zve sem takrat žalostno
po njegovega življenja v
bunju, na zasliševanjih
inčenju. Nera govori o
tem le njegovi najbližji
znajo, veda kaj je prestal,
vedo tudi oni, ki so bili
tisto v Begunjah, saj je

njegova trnjeva pot prodrla
v skrajne kote teh osovra-
nih zaporov.

Kot sem omenil že v začet-
ku, se gestapovcem le ni po-
srečilo prijeti vseh za katere
so sumili ali vedeli, da sode-
lujejo z narodnoosvobodilnim
gibanjem v tej skupini. Ta-
ko je na primer prišel z de-
la Rutar Jakob — Janoš, prav
v času, ko so bili gestapovci
v njegovi sobi in so že are-
tirali njegovega brata Matijo.
Na stopnišču mu je tovari-
šica Klečova povedala, da
so v sobi gestapovci in on se
je urno vrnil na dvorišče ter
se skril v svinjski hlev, ter
tam počakal do večera, nato
pa se je podal k aktivistki
Anki Kos in tako pobegnil
k partizanom. Tudi Leban
Lojze — Radovan, ki je po iz-
selitvi Maksa Kodriča in nje-
gove žene v Srbijo, skrivaj
uporabljal njegovo delavnico,
po naključju zvedel, da ga
iščejo gestapovci, se je pra-
vočasno umaknil k družini
Bizjak-Pristov na cesti na Go-
lico, se tam prikril in nato
stopil naslednji dan v vrste
borcev NOV. Motil se je ge-
stapovec Druške, ki je bil
prepričan, da mu je uspelo
aretirati celotno organizacijo
osvobodilnega gibanja v tej
okolici, saj se je to kaj kma-
lu zopet razmahnilo in za-
živelo. Pokojni Leban Lojze
— Radovan, mi je nekoč pra-
vil, kako je le dober mesec
za tem prišel zvečer z manj-
šo skupino borcev v to hišo,
»leglo banditov« in dal po-
klicati v prvo nadstropje la-
stnika hiše, gostilničarja, da
jim je prinesel zalogo toba-
ka, ki ga je prejel pretekli
dan. Lastnik pa mi je po voj-
ni pripovedoval, kako ga je
skrbelo, ker so bili zgoraj
partizani, v gostilniški sobi
pa oboroženi Nemci in skr-
vaj je moral nalagati tobak
v košaro.

skalem, dolga melišča so
silili vzdol, med njimi pa
so meli revni in prepadni
paši. Po številu zadnje,
sedeli Črno jezero leži na
tem Komarče v višini
134 metrov.

Na strani se poganja
ob smrti prodišče, na
druge boči temna prepad-
na, na vihu porasla z
divjo goščavo. Sredi jezera
pa stiva velika ploščata
skal. Prijeten počitek na
prosto samotnem in idi-
ličnem jezeru. Od tod drži
prečna Komarče zavaro-
vanja, ki se globoko spo-
dajajo k izviru Savice.
Podzemskih, podzemskih
žil in jih človeško oko ni-
kolikoli odkrilo ali videlo,
se naj v tolmine in pre-
tak vode triglavskega po-
gora. Večkrat privrejo na
dan se zbirajo v lepih jeze-
rih skrivnostnih rovih pa
zopet tečejo po zemljo in
pono zagledajo beli dan
v najjem jezera. Ta ču-
dovestnost vodotok se
konča v mogočnem slapu
Savice.

Poslušajmo kar pesnika
Prešerna kako ga proslavlja
v »Krstu pri Savici«.

Pri slapu čakal jutro bo
Savice,
vesele ali žalostne novice.
Slap drugo jutro grmi mu v
ušesa,
junak premišlja, kak bolj
spodaj lena
voda razgraja, kak bregove
stresa
in kako pred njo se gore
ziblje stena
kak skale podkopuje in
drevesa,
kak do nebes leti nje jeze
pena!

Joža in Andrej sta se spu-
stila po gruščnati stezi od
slapa in hitela proti kristal-
no čistemu Bohinjskemu je-
zeru. Radost jima je sijala
iz oči! V srcih pa sta nosila
mogočne spomine in vtise.
Kako lepo je potovati po go-
rah!

Miha Klinar: LUCI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUCI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUCI V SIVEM MESTU

135.

»Si res komunist, Verkman?« pogleda komisar
Verkmana.

»Sem in bom!«

»Ma, vidite!« se oglasi agent.

»Naj bo! Naj bo!«

»Naj bo?« agent ne razume komisarja.

»Tale ga že dolgo ne priznavajo!« komisar po-
kaže na Vrega in druge. »Kajne, Verkman,« pogle-
da Vrega, »tyle te ne priznavajo več za komunist.«

»Tyle? Ho, tyle podelanci, drekonje, kapitulant-
je...«

»No, vidite! Ne marajo ga! Zato jih psuje s po-
delanci in tako naprej,« komisar noče ponavljati
Verkmanovih psok, da bi ne užalil že tako pode-
lanega in zardelega novopečenega policijskega
agenta Drekonjo. »Kajne, Vreg, takihle ne marate?
Takile vam jemljejo ugled? Takile vas smešijo,
kajne? Kdor pa je osmešen — komu se delavci po-
smejujejo, kogar ne jemljejo več resno, pa ne bo

SIVO MESTO

nikoli več mogel postati njihov zastavonoša, njihov
voditelj. Je tako, Vreg, ali ne? Verkman vam več
škoduje, kakor koristi, pa naj še tako kriči o svo-
jem komunizmu in psuje oblast. In kar je v škodo
vam, je redu in oblasti v korist! To ni prijetno,
Vreg! Ni prijetno...«

Vreg molči.

»Na obrazu ti je zapisano, čeprav imaš usta
kakor vselej zaklenjena s sedmimi ključavnicami.
Kdor jih nima, ta ni nevaren. Zato, boljševek,« po-
gleda komisar Verkmana, »levo krug in marš!«

»Ne grem!« se Verkman postavi po robu.

»No potem naj ti pa gospoda Crni in Drekonja
pomagata čez prag! Prosim, gospoda,« ukazuje
agentoma komisar. »Vi pa,« ošine druge, »vi pa
boste do sobote ostali tu v našem varstvu in pri
nas praznovali prvi maj. Nobenih prepovedanih
zborovanj, nobenih kresov, nobenih prvomajskih
komedij ne bo letos! Prejšnji policijski komisar
je bil vse preveč popustljiv. Vse preveč je čepel v
knjigah in imel raje pesnike in pisatelje v knjigah
kakor v arestu, kamor sodijo, saj jih je devetde-
set odstotkov vaše branže, prekocuh s prirezanimi
perutmi! Tudi za prvi maj vam ne bodo zrasle re-
petničke! Ne boš sfcrali iz moje kletke v hribe,
rdeči ptički! Nobenih kresov ne bo letos! To sem
vam hotel povedati in vam po službeni dolžnosti
razložiti, zakaj ste tu. Tako. Zgovorjeni smo!«

Tako govori komisar. Nekateri ga ne poslušajo.
Le Aleš Lagojnik čaka, da bi lahko prosil za besedo,
a ne more. Bolečina za umrlo Ankico je v njem

prevelika, da bi mogel govoriti. Zato namesto nje
ga spregovori Volf.

»Gospod komisar, Lagojniku je umrl otrok! Lah-
ko bi ga izpustili domov vsaj na pogreb!«

Toda komisar Čarmak se za Volfove besede ne
zmeni, pa tudi za Rijavčeve in Kolenčeve ne, ki bi
rada komisarju dopovedala, da nista več komun-
sta in da je že nekaj let, odkar sta prelomila i
komunizmom.

»Naj vam kar tyle povedo, da je res,« kaže Rija-
vec na Vrega in druge, a ga Crni utiša s pestjo.

»Zatvori njušku!«

Vreg pa je miren. Med zaprtimi ni nikogar, za
katerega se je bal, da bi ga zaprli.

»Ej, jabolko ni padlo daleč od drevesa!«

Tako misli o Tinetu. Kamen se mu je odvali
od srca.

Luči, nove rdeče luči, ki jih je prižgal, bodo za
gorele v sivem mestu in mu kazale pot, dokler ne
bo vse mesto sijalo v njih, vse mesto, vsa dežela
država, ves svet...

»Ne joči, Aleš!« tolaži prijatelja, s katerim so
vrača po stopnicah v zapor. »Tudi Ankica je žrtev
ki ne bo pozabljena. Ne bo pozabljena,« si govori
tudi potem, ko je zopet sam v samici.

»Tine,« razmišlja potem o Tinetu. Prav nič se
ne ve, da je sinu njegovega prijatelja umrla mati.
»Tine bo revolucionar, pravi revolucionar. Nikoli
več ne bom podvomil o njem.«

Nato razmišlja o Tonetu, Jožetu, Albinu, Venciju,
Julki, Andi, Tilki, Stanetu in drugih.

»To so ljudje! Ljudje iz granita!«

Na take temelje se lahko zanese revolucija in
prihodnost, čeprav bo pot še dolga in težka.

»Sedaj smo komaj na začetku poti. Po dvanaj-
stih letih preganjanja zopet na začetku poti.«

Vreg se tega zaveda.

In zaveda se tudi, da marsikdo tistega velikega
trenutka ne bo dočakal.

Morda tudi sam ne bo dočakal zmage?

O, prav gotovo ne,« pomisli na svojo bolezen.

Toda nič zato. Treba je vztrajati do smrti. Tudi
Mojzes, ki je popeljal svoje ljudstvo proti oblju-
bljeni deželi, je obljubljeni deželo videl samo od
daleč.

Ja, samo od daleč. Zato pa se mu je videla še
lepša in še srečnejša, saj je v njej videl uresničitev
svoje vere in svojih sanj.

»Le zakaj bi se vdajal otožnosti?«

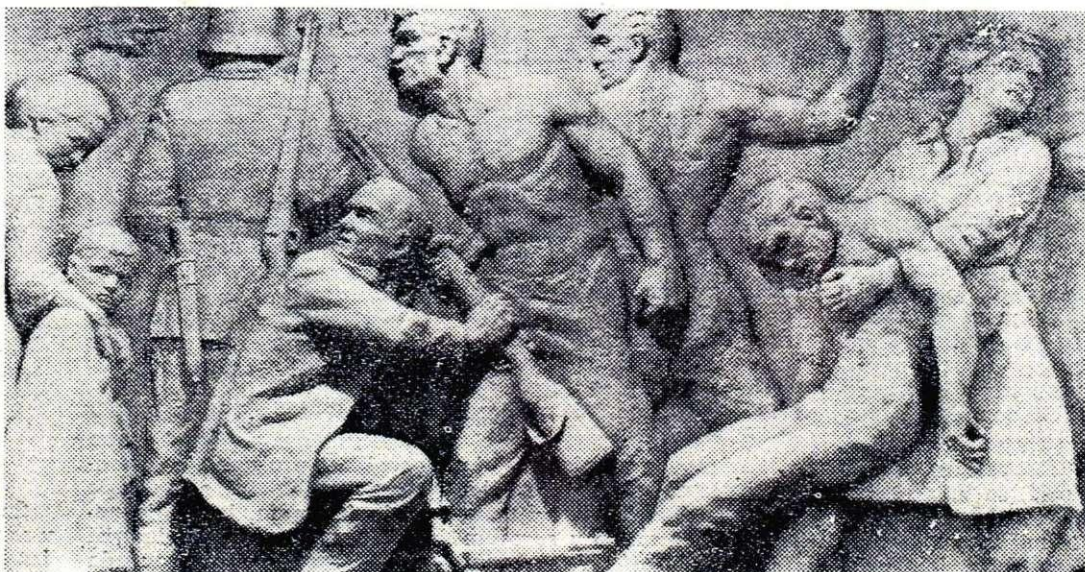
Vreg se ne izgublja v melanholiji, porajajoči se
iz zavesti, da najbrž ne bo več dolgo živel.

»Dokler človek diha, lahko doživi še marsikaj.
A če ne, nič zato. Glavno je, da veruješ v to, kar
delaš, da slutiš to, kar hočeš, da čutiš, da tvoje
delo in življenje nista bila zaman. In če veruješ,
slutiš in čutiš, potem tudi vidiš daljave, ki bi jih
rad dosegel. Zato je tudi to sreča. Morda še
večja...«

Ne, Vrega še čaka delo. Zato ne utegne misliti
na svoj konec.

Konec

Miha Klinar: LUCI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUCI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUCI V SIVEM MESTU



Izrez reliefa v skupščinski dvorani na Jesenicah — delo akad. slikarja Jaka Torkarja



Člani DS in gostje so si v Delavskem domu na Jesenicah ogledali razstavo

20 let samoupravljanja — 20 let razvoja naše železarnе

(Nadalj. s 7. str.)

večanje interkalarnih obrestí. Vzroki teh zakasnitev so menjanje lokacije kredita iz Anglije v Združene države Amerike, zakasnitev odobrenja v ZDA in komercialne soglasnosti od strani bank, zakasnitev gradbenih del kot posledica večje angažiranosti gradbenih podjetij po potrebi v Skopju, zakasnitev dobave domače opreme do 24 mesecev in pa težave s financiranjem zaradi nedovoljenih letnih tranš Jugoslovanske investicijske banke in težave s sredstvi udeležbe, saj je ta porasla na 65 %.

Z ozirom na dodeljeni kredit Exim banke, se je težišče rekonstrukcije valjarn prelozilo na novo linijo Blooming-Stekel namesto na kombinirano fino ali žično progo.

Ker za povečanje potrebna sredstva zaradi ameriške opreme, v ZDA nismo mogli dobiti dodatnega kredita 5 milij. \$ poleg že odobrenih 15 milij. \$, se je odstopilo od nabave aglomeracije v ZDA in po napotku banke nabavilo aglomeracijo na Poljskem. Ob tej priliki so bile ponovno napravljene analize o upravičenosti nadaljnjega obstoja in rekonstrukcije naprav za proizvodnjo surovega železa na Jesenicah, ki so pokazale, da je pri ceni za belo surovo železo na Jesenicah še vedno rentabilnejše in sigurnejše proizvajati tekoči vložek, kot pa nakup iz uvoza ali od katerega drugega proizvajalca v Jugoslaviji.

Prvotno predvidena manjša rekonstrukcija valjarne žice na stari lokaciji, se je potem, ko se je videlo da dolgo ne bo sredstev za novo valjarno žico, razširila s predprogo in prenesla lokacijo na Belo, kjer je bila prvotno predvidena valjarne gredic, od katere pa se je z ozirom na kasnejše predvideno kontinuirno vlivanje odstopilo.

Namesto predvidene rekonstrukcije SM peči na Maerz-Bohlens peči, se je postavila druga 60 tonska električna peč. Na ta način so bile predvidene kapacitete proizvodnje surovega železa dosežene. Ze v prvotnem programu je

bilo predvideno postopno ustavljanje starih, popolnoma dotrajanih valjarn in to:

— težke proge, ob uvajanju proizvodnje gredic in pločevine v valjarni blooming-steckel,

— lahkkih prog, eventualno tudi srednje, ob dopolnitvi žične proge s tremi stojali in z izgradnjo ustrezne hladilne mize,

— valjarno tanke pločevine 1300, s postavitvijo nove hladne valjarne širine 1000 mm na Beli v II. fazi rekonstrukcije.

Ta rekonstrukcija je bila v celoti ocenjena z vsemi popravki na 47 milijard starih dinarjev. Od tega za gradbena dela približno 10 milijard, 12 milijard za domačo opremo in montažo, uvozno opremo in montažo pa 25 milijard. Z vsemi temi napravami — novimi razkladalnimi kapacitetami na rudnem dvoru, z novima elektropročema, z rekonstruirano livno jamo, nadalje z osvajanjem večjih blokov v jeklarni, z razširitvijo kapacitet v jeklovleku, žičarni in žebeljarni, izboljšanim izkoriščanjem valjarne 2400, s še vedno polnim obratovanjem že zdavnaj zastarelih obratov Javornik I in II in še vedno aktivno livarno in šamotarno, smo ob koncu dvajsetletnega obdobja samoupravljanja dosegli naslednje rezultate:

450.985 ton surovega železa, 1.540.838 ton skupne proizvodnje — od tega

358.381 ton blagovne proizvodnje

ob 6.225 zaposlenih in skupno 13.090.859 opravljenih urah, kar pomeni, da smo na eno tono blagovne proizvodnje potrošili samo še 37 delovnih ur. Osební dohodek se je povečal na 113.304 starih dinarjev, celokupni dohodek pa na 115.172.000.000 starih dinarjev. Vrednost osnovnih sredstev pa na 76 milijard starih dinarjev.

Izraženo v indeksih je dvajsetletno obdobje za jesenjsko železarno bilo karakteristično z rastjo v surovem železu za 2,2 %, v surovem jeklu za 5 %, v storilnosti v tcnah na moža pa za 6,2 %.

Z doseženimi rezultati pa ne moremo biti povsem zadovoljni, saj bi v letu 1969 morali že dokončati II. fazo rekonstrukcije, pa ni bila dokončana niti I. faza. Zato je povsem razumljivo, da so indeksi rasti še nekoliko manjši kot so bili v prvih desetih letih delavskega samoupravljanja, toda ne po krivdi delavcev Železarne temveč po krivdi sistema, ki onemogoča bazni industriji hitrejšo razširjeno reprodukcijo zaradi plafoniranih cen in pa dragih kreditov v kolikor so sploh dosegljivi.

Tehnološki razvoj

V preteklih dvajsetih letih lahko zasledimo napredek tudi na področju razširitve kvalitete našega asortimenta. Kot kvaliteta železarna smo sledili zahtevam potrošnikov, ki so z odkupi raznih licenc in proizvodne dokumentacije zahtevali vedno nove kvalitete jekla prav od jesenjske železarne. Tako smo prav v letih od 1953 in dalje, osvajali in proizvajali najzahtevnejše kvalitete pločevine odporne na staranje, za vse naše hidroenergetske objekte doma in v tujini in visoko zahtevne masovne in ostale konstrukcije. Delo vloženo v osvajanje kvalitete asortimenta brez dvoma ilustrira podatek, da smo v letu 1950 proizvajali 126 različnih kvaliteten jekel. Danes je v rednem proizvodnem programu 318 različnih vrst jekla, kar zahteva od proizvajalcev in tehnologov velike napore v pogledu vzdrževanja tehnološke discipline. Naj poudarimo samo nekaj značilnosti iz našega novo osvojenega kvalitete asortimenta proizvodnje in sicer:

— osvojena je proizvodnja vseh vrst kotlovske pločevine in pločevine odporne na staranje,

— izven standardiziranih konstrukcijskih jekel smo osvojili proizvodnjo konstrukcijskih jekel s povišano mejo iztezanja, kar daje našo predelovalni industriji enega izmed elementov, da lahko nastopa konkurenčno tudi na inozemskih tržiščih,

— razširjena je proizvodnja profilnega železa za izdelavo rudarskih in ostalih specializiranih verig,

— razširjen je kvaliteten asortiment jekla za vijake in jekla z optimalno obdelovalno sposobnostjo namenjenega za matice,

— avtomatska jekla z visokim indeksom obdelovalnosti namenjena tudi za poboljšanje ali cementacijo, predstavljajo eno izmed bodoče specializacije proizvodnje naše železarne,

— osvojena je proizvodnja patentirane žice tako za vzmeti, prednapeti beton, kakor tudi žične vrvi,

— elektro pločevina — dinamno v obliki hladno valjane pločevine in zelo širokem asortimentu v pogledu fizikalnih lastnosti predvsem pa vatnih izgub, predstavlja prav tako enega izmed uspehov osvajanja tehnologije novih proizvodov in bodoče specializacije naše železarne,

— železarna ima osvojeno tehnologijo izdelave 14 vrst nerjavnih jekel avstenitnega in tri vrste feritnega jekla,

— osvojena je proizvodnja 6 vrst jekel za ventile tako, da v kvalitetnem pogledu Železarna lahko pokrije vse kvalitete zahteve industrije ventilov,

— na področju dodatnega materiala je v kvalitetnem pogledu dosežen velik napredek tako na področju proizvodnje oplasnjenih elektrod, kakor tudi na področju proizvodnje dodatnega materiala za avtomatsko varjenje,

— v sedanjem proizvodnem programu je 45 vrst oplasnjenih elektrod bazičnega in kislega tipa za varjenje tako navadnih, kakor tudi visokovrednih konstrukcijskih jekel,

— v preteklem obdobju smo osvojili proizvodnjo 6 vrst praškov za varjenje pod avtomatom, 8 vrst različne osnovne žice, kakor tudi žico za varjenje v zaščitni atmosferi CO₂. Med elektrodnim asortimentom je potrebno poudariti tudi proizvodnjo elektrod za navarjanje.

Dejstvo je, da smo leta 1950 proizvajali 3 vrste oplasnjenih elektrod in tri vrste gole žice za varjenje. Sedanji širok asortiment dodatnega materiala brez dvoma dokazuje, da predstavljajo elektrode tudi v bodoče enega izmed specializiranih proizvodov naše Železarne.

Pri obravnavi dosežkov Železarne v preteklih dvajsetih letih na področju osvajanja novih materialov, prav gotovo ne moremo mimo tega, da smo za potrebe naše JLA z uspehom osvojili in proizvajali vse vrste jekel toplotno obdelanih v obliki pločevine ali profilov za specialne namene in s tem bistveno pripomogli tudi k razvoju vojne industrije.

Organizacijska prilagodljivost

Ze v prvem desetletju dela v samoupravnem sistemu smo izvedli obsežno reorganizacijo dela v podjetju s postavitvijo ekonomskih enot in

vpeljavo sistema nagrajevanja po enoti proizvoda, da bi tako sprostili gospodarske in organizacijske sposobnosti delovnega človeka. Z različnimi oblikami ožjih organizacijskih enot smo zagotovili neposrednim proizvajalcem osnovne možnosti, da čim več in čim bolje upravljajo s proizvodnjo in proizvodnimi sredstvi.

Ob veliki rekonstrukciji po 47. natečaju, smo po upravni liniji organizirali samostojni sektor upravo osnovnih sredstev, ki je potem pripravila programe in operativno vodila novogradnjo v vseh teh 10 letih. Organizirali smo specialno službo za tehnološke raziskave, regulacijsko tehniko, gospodarjenje z energijami, uvedli elektronsko obdelavo podatkov, operacijskih raziskav itd.

Spremenjeni pogoji gospodarjenja so od nas zahtevali tudi drugačno povezovanje z našimi partnerji, tako v horizontali kot v vertikali, pa smo zato sklenili vrsto dolgoročnih pogodb z našimi kupci in kot največji dosežek v tem obdobju — dosegli smo integracijo slovenskih železarn.

Nadaljnji razvoj naše železarne

Ob uspehih, ki smo jih dosegli v zadnjih dvajsetih letih, pa vendar ne moremo mimo tega, da bi naš razvoj šel lahko nekoliko hitreje in bi bila stopnja rasti — tako realizacije kot produktivnosti lahko večja, v kolikor bi sistem v katerem deluje naše samoupravljanje, bil tudi adekvatno podprt z ustrezno gospodarsko politiko naših najvišjih organov. Tako pa vse bolj opažamo, da se osnovnim samoupravnim enotam v bazični industriji, kamor sodi tudi železarstvo, jemlje njihove osnovne pravice, da razpolagajo s svojim dohodkom in s tem usmerjajo svoj razvoj. Neupravičeno se odvzema ustvarjen dohodek in preliva v druge sfere, predvsem v proračunske. Naša naloga v bodoče bo, da se borimo predvsem proti takim sistemskim odločitvam, ki že v osnovi onemogočajo odločanje o ustvarjenem presežku vrednosti.

Železarna Jesenice je kljub tem težavam v okviru združenega podjetja Slovenske železarne dovolj drzno začrtala svoj nadaljnji razvoj. Postavitev nove hladne valjarne pomeni temeljni kamen preorientacije v finalizacijo. V bodoče bo Železarna specializirana tovarna za hladno valjano pločevino in pa vlečeno žico z vsemi finalnimi proizvodi, ki so možni iz teh dveh polfabrikatov. Povsem prepričan sem, da naslednjih deset let za jesenjsko železarno po količini ne bo predstavljalo večje stopnje rasti kot do sedaj, v realizaciji pa bo ta stopnja bistveno povečana. Samoto pa bo lahko povečalo našo konkurenčnost in omogočilo dviganje dohodka in s tem našega družbenega in osebnega standarda.

Aglomeracija od investicijskega programa do danes

Investicijski program proizvodnje aglomeracije je bil izdelan v letu 1960. Stanje na plavžih je bilo nevzdržno, poraba koksa je znašala 1170 kg na tono grodlja, razkladanje koksa je bilo ročno, za razkladanje rude pa je obstojal samo portalni žerjav na rudnem dvoru. Aglomeracija, ki je bila zgrajena pred vojno je ena najmanjših na svetu, je bila mišljena samo za en plavž in za razmeroma dobro kosovno rudo iz rudnika Lubije. Ruda se je v aglomeraciji poslabšala tako, da imamo kljub polnemu obratovanju stare aglomeracije že prek 100.000 ton drobne rude na zalogi.

Tehnika in tehnologija plavžev je v povojnih letih napravila izreden napredek v povečanju količine proizvedenega grodlja na posamezen plavž in zmanjšanju porabe koksa na tono grodlja, kar se dosega predvsem z dobro pripravljeno rudo.

Investicijski program je predvideval, da se z rekonstrukcijo kavperjev doseže višja temperatura vetra — 800 in 900°C, z razširitvijo gnezda plavžev in z izgradnjo ustrezne naprave, naj bi se povečala proizvodnja plavžev na 200.000 ton letno. Predvidevali smo, da pripravo rude vključimo v kredit pri Exim banki, vendar zaradi prednosti, ki smo jo dali električni peči, valjarnam ter strojem za žičarno in jeklarno, nismo mogli vključiti še priprave rude. Naprave za pripravo rude smo morali nabavit na evropskem tržišču.

Jugoslovanska investicijska banka ni mogla dati na razpolago konvertibilnih deviz, zato nas je napotila na vzhod. Od danih možnosti je bila nabava na Poljskem najugodnejša in smo 8. junija 1964 sklenili s firmo Centrozap iz Katowice pogodbo v vrednosti 2.300.000 PO \$ za dobavo opreme in tehnične dokumentacije.

Na tej osnovi in po kalkulacijah predprojekta je bil izdelan predračun na 74,10 milijona dinarjev.

Spremembe cen, ki so nastopile po reformi in vsako naslednje leto, so izdatno vplivale na podražitev. Gradnjo valjarn oziroma pripravljalna dela smo pričeli v III. kvartalu 1961. Delo na aglomeraciji pa v II. kvartalu 1965. Dobava opreme iz Poljske je bila v celoti izvedena v obdobju od leta 1966 do leta 1968 in je bil dolar obra-

čunan s pariteto 12,5 dinarja.

Spremembe predračunske vrednosti so nastale, ker je izdelava glavnih projektov velikokrat narekovala bistvene spremembe zaradi nosilnosti tal, nepredvidenih lokacijskih pogojev (premostitve kanalizacije) itd. Namesto uporabe obstoječe opeke za gradnjo dimnika, katerega nismo niti vnašali v predračun, smo morali dimnik z dimnim kanalom graditi iz betona.

Po projektu predvideno čiščenje plinov iz aglomeracije ni ustrezalo našim zakonskim, zdravstvenim in sanitarnim predpisom o čistoči ozračja. Zaradi tega smo morali kupiti elektro filtre pri zahodnonemški firmi Lurgi, kar smo v celoti financirali iz lastnih sredstev.

Nastala situacija v zvezi s sredstvi v letu 1967 in 1968 zaradi navedenega in ponovnih dvigov cen je narekovala, da smo programirali samo tista dela, ki so nujno vezana na pričetek obratovanja proizvodnje vročega sintra.

Gradnjo smo razdelili na tri faze:

Prvo — razkladanje rude in koksa, primarno sejanje in drobljenje rude, vskladiščenje rude in koksa.

Drugo — najnujnejši objekti in dela ter transportne povezave za proizvodnjo vročega sintra.

Tretjo — povezava aglomeracije z obstoječimi plavži za šaržiranje aglomerata, rude, koksa, kamna in ostružkov, rušenje pražilnih peči, predelava naprav za odvzem in zasipanje plavžnega prahu, sortiranje škaje, ureditev kamnoloma, ureditev skladišč za rezervne dele ter objekti za sušenje rude.

Maja 1968. leta izdelan predračun je pokazal, da rabimo za celotno dograditev še

63,42 milijona dinarjev, od tega 42,40 milijonov nujno za proizvodnjo sintra. Takrat je bilo izračunano, da bi za vse objekte, predvidene po projektu potrebovali še 53,79 milijona dinarjev lastnih sredstev.

V letu 1968, ko je bil izdelan integralno razvojni program smo v okviru sanacijskih investicij predložili potrebo za 40 milijonov dinarjev za izgradnjo novega plavža 500 m³ in potrebne povezave z novo aglomeracijo. Z odložitvijo gradnje plavža so nastopile spremembe v povezavi in je bilo potrebno izdelati nov projekt povezave, ki povečuje investicije aglomeracije, ker je bila prvotna povezava predvidena z novim plavžem.

Krediti za integralni razvojni program niso doslej odobreni. Potrebna dela moramo torej financirati sami.

Na osnovi vseh nakazanih sprememb in podražitev, smo v drugi polovici leta 1969 izdelali ponoven predračun za dograditev druge faze s tem, da je vključeno še ogrevanje in več drugih del, ki prvotno niso bila upoštevana.

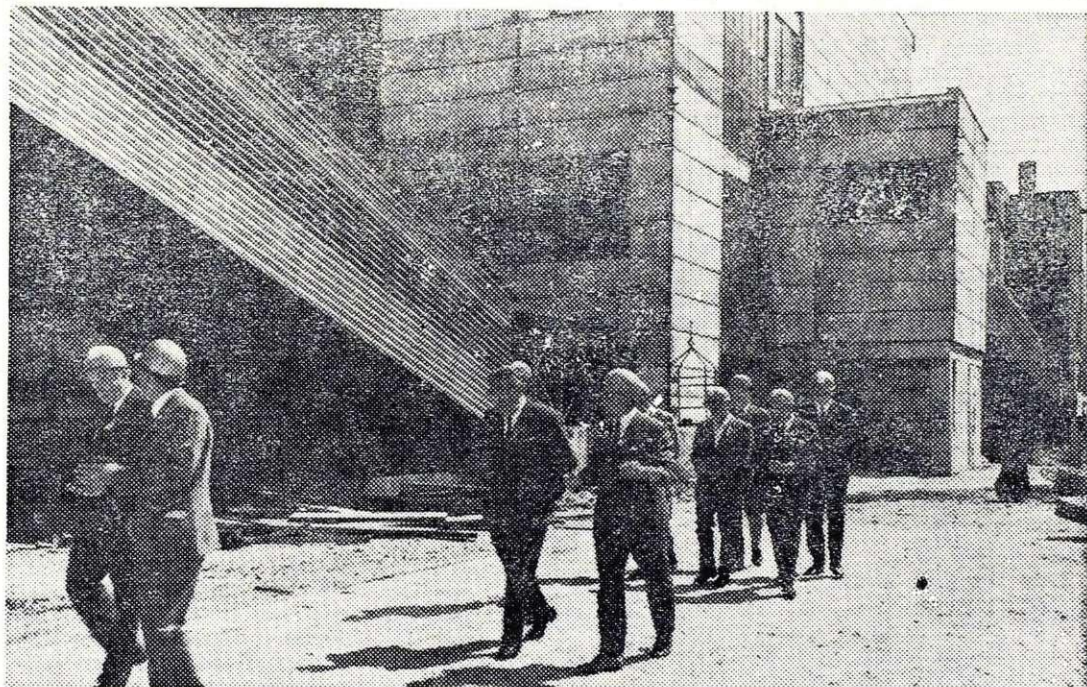
Ta predračun znaša 106,38 milijonov dinarjev za drugo fazo. Skupni predračun I. in II. faze je 123,40 milijonov dinarjev, od tega zneska je doslej plačano 101,27 milijonov dinarjev.

Za tekoče pogodbe je bilo dne 1. 7. angažirano 15,35 milijona dinarjev. Za dokončanje druge faze je odobreno za letošnje leto še korištenje 6,16 milijonov dinarjev v letu 1971 pa je še potrebno 0,62 milijonov dinarjev. S tem seveda dela še ne bodo zaključena. V letu 1971, 1972 in 1973,

bodo potrebna še dopolnilna dela za kar po današnjih cenah predvidevamo še 19 milijonov dinarjev. Tako bo vrednost celotne investicije potrebne za redno obratovanje pri upoštevanju današnjih cen za dopolnitvena dela približno 142,40 milijona dinarjev. Po izgradnji aglomeracije bo predvidena poraba vsipnega koksa 650 kg na tono grodlja.

Dosedanja vlaganja na plavžih se rezultirajo že v znižanju porabe koksa od prejšnjih 1170 kg/t na 760 kg na tono proizvedenega grodlja in računamo, da bomo dosegli še ugodnejše rezultate do porabe 650 kg na tono grodlja, zlasti če bomo obogatili vsip z inozemsko rudo, kar do sedaj ni bilo mogoče.

Aglomeracija je že poskusno dala prvi aglomerat. V septembru pa bo začela poskusno obratovati na eno izmeno.



Po končani slavnostni seji, so člani DS in gostje odšli na ogled nove aglomeracije. Ob tej priliki so dobili tudi ustrezno pismeno informacijo o gradnji aglomeracije, ki jo na tej strani objavljamo v celoti

Počitniško pismo

Vroče, vroče in še bolj vroče!

Ne, to ni samo stopnjevanje privednikov, to je bilo še kako resnično, ko smo se z avtobusom bližali morju. Vroče nam je bilo v avtobusu, še bolj vroče, ko smo prispeli v Crikvenico, najbolj vroče pa tedaj, ko smo se na plaži zleknili in prepustili svoje kosti vplivu mediteranskega sonca.

Tak je bil pričetek šeste izmene. Upali smo na najboljše, kljub slabim vremenskim napovedim in res se nam vreme in sonce nista izneverila. Le tiste, ki so posedli k obedu na terasi doma, je nekaj nenadni mokri pljusk pregnal s krožniki v rokah v zavetje doma.

Ob toplih večerih se je komaj zganil kak listič v vetru. Po morju so blodile luči ribiških bark, Gajevo sprehajališče pa je oživel. Čez dan si videl ob cesti le kolone parkiranih avtomobilov, vseh znamk in registracij, med

njimi zelo mnogo tujih, ki so samevali pod skromnimi sencami. Na plažah in ob obali, ki pa ni najbolj urejena, ker je nekje strma, skalovita in slabo dostopna, si iščejo prostor pod soncem številni kopanja željni turisti. Ta živ-zav te spremlja do mestnega kopališča, kjer za 150 starih dinarjev lahko vstopiš, za 400 dinarjev dobiš ležalnik, za nadaljnjih 400 sončnik, za 500 dinarjev pa se lahko v najetem čolnu eno uro voziš po morju. Če bi vse to seštel, je kar preveč za naše žepe in bi najbrž malokrat zašel tja.

V pristanišču so zadevo rešili drugače: park za hotelom Internacional so spremenili v »internacijsko« plažo, kjer na blazinah, brišakah ali pa kar na že itak pohojeni travi, gostje iščejo sonce in senco, kakor jim pač prija. Ko jim postane prevroče, skočijo v morje in

prav nič jih ni motil penasti skupek slane nesnage, ki jo je morje z vsakim valom vrglo na obrežje. Vsekakor je bilo morje slano in mokro, kar je nekaterim kar zadoščalo.

Meni je bil bolj zanimiv prihod trajekta, ki skrbi za prevoz med Crikvenico in otokom Krkom. Nanj je zapeljal tudi avtobus, poln potnikov, kar mi je bilo novo. Sledila mu je še lepa kolona osebnih avtomobilov, ki so si izbrali za svoje počitnice lepe plaže na tem otoku.

Od pristanišča je kar dolga pot nazaj do doma. Spotoma lahko preceniš, kje imajo najboljši sladoled in ne nazadnje — tudi največje porcije.

Prijetni so tudi večerni sprehodi proti Kačjaku. Občuduješ razkošno grajene vile, ki spominjajo na davne čase redkih petičnežev in se sprašuješ, kdo so ti lastniki. (Nadaljevanje na 12. str.)



Poklicna gasilska in reševalna četa Železarne, je bila odlikovana z ORDENOM DELA Z ZLATIM VENCEM

Predlog izhodišč za pripravo statuta za zdravstveno varstvo

(nadaljevanje in konec)

Glede nadomestil osebnega dohodka naj bi bile v statutu še sledeče določbe iz sedanjega zakona o zdravstvenem zavarovanju:

— Nadomestilo osebnega dohodka pripada zavarovancu za tiste dneve oziroma ure, za katere mu pripada osebni dohodek, povračilo ali nagrada (čl. 48 TZZZ).

— Zavarovancu, pri katerem nastopi začasna nezmožnost za delo, medtem ko je na neplačanem dopustu, pripada nadomestilo na račun skupnosti šele po preteku dopusta, če tudi takrat ni zmožen za delo.

— Če zdravnik med zdravljenjem zavarovanca, ki dobi nadomestilo osebnega dohodka ugotovi, da se je zavarovancevo zdravstveno stanje izboljšalo in da bi bilo koristno delo za hitrejšo okrevanje, lahko odredi, naj zavarovavec dela določen čas na svojem ali na ustreznem delu s skrajšanim delovnim časom in to največ eno leto.

Zavarovavec se še nadalje šteje kot zadržan od dela in ima pravico do nadomestila za tisti čas, ko ne dela in do razlike med osebnim dohodkom, ki ga doseže z delom v skrajšanem delovnem času in nadomestilom osebnega dohodka, ki bi ga dobil za ta čas, ko ne bi delal.

— Zavarovavec nima pravice do nadomestila osebnega dohodka oziroma se mu preneha izplačevati:

1. če si nalašč povzroči nezmožnost za delo;

2. če se ukvarja s samostojno gospodarsko dejavnostjo ali opravlja delo, za katero prejema osebni dohodek;

3. če namenoma preprečuje zdravljenje;

4. če se brez upravičenega vzroka ne odzove vabilu na zdravniški ali komisijski pregled.

Zavarovavec nima pravice do denarnega nadomestila od takrat, ko se ugotovi, da je osnovna za nadomestilo osebnega dohodka, znesek, ki je bil v ustreznem času osnova za plačilo prispevkov.

— Pri zavarovancu, ki dela pri zasebnem delodajalcu je osnova za nadomestilo osebni dohodek, znesek, ki je bil v ustreznem času osnova za plačilo prispevkov.

— Za učence v gospodarstvu in učence poklicnih šol, je osnova za nadomestilo znesek nagrade, ki so jo prejeli v ustreznem obdobju.

— Če je zavarovancu ves ali del dohodka določen v odstotku (provizija), se od celotnega dohodka v ustreznem času odbijejo vsi materialni stroški, ki jih je prejel tak zavarovavec pri opravljanju dela.

— Na splošno naj se v osnovo ne všttevajo prejemki, ki pomenijo povračilo stroškov.

— Glede osnove naj bi še nadalje veljale določbe 54.

člena sedanjega zakona o osebnem dohodku.

To pomeni, da se štejejo vsi osebni dohodki pridobljeni v rednem in podaljšanem delovnem času v osnovo za nadomestilo osebnega dohodka.

— Zneski izplačani po zaključnem računu naj se v osnovo (ponovni dokončni obračun) ne upoštevajo.

— Zavarovancu, ki je na bolezenskem dopustu več kot leto dni, se osnova poveča za toliko odstotkov, za kolikor se je v poslovnem letu v katerem je zavarovavec zbolel, povečalo poprečje osebnih dohodkov v delovni organizaciji, kjer je zavarovavec zaposlen. Valorizacija se izvaja po uradni dolžnosti, to je brez zahteve zavarovanca.

— Višina nadomestila osebnega dohodka naj se v statutu pripravi po sedaj veljavnih predpisih oziroma sklepu o zneskih nadomestil v breme sklada zdravstvenega zavarovanja.

— Če je zavarovavec v času ko prejema nadomestilo suspendiran v zvezi s kazenskim ali disciplinskim postopkom, se osnova za nadomestilo zniža za toliko, za kolikor bi se mu znižal osebni dohodek na delovnem mestu v tem času.

— Zavarovancu, ki postane v tridesetih dneh po končanem bolezenskem dopustu znova začasno nezmožen za delo zaradi iste bolezni, se ta bolezenski dopust šteje kot nadaljevanje prejšnjega in sicer glede osnove in glede višine nadomestila osebnega dohodka.

Denarne pomoči

Glede pomoči za opremo novorojenčka naj se odloči na republiški ravni o tem, ali bo ta dajatev še ostala pri skladu zdravstvenega zavarovanja, ali bo to prevzela skupnost za varstvo otrok. Prejemki ob smrti zavarovanih oseb (pogrebna, posmrtnina), naj bodo v statutu v sedanjih obliki.

Uveljavljanje pravic

Statut naj vsebuje osnovne določbe o načinu kako lahko zavarovana oseba uveljavlja pravice iz zdravstvenega zavarovanja. Podrobnejši opis načina uveljavljanja naj bo zajet v posebnem pravilniku.

V postopku glede odločanja o pravicah in pritožbah naj se smiselno uporabljajo določbe splošnega zakona o upravnem postopku.

V statutu morajo biti določeni organi skupnosti, pristojni za izdajanje odločb na I. in II. stopnji. V ta namen bodo imenovane od skupščine izven članov skupščine ustrezne komisije, ki bodo na sedežu skupnosti in podružnic odločale o pravicah na I. stopnji. Za reševanje pritožb bo pod II. stopnjski organ odločal odbor za pritožbe in pritožbe imenovan

prav tako izmed članov skupščine.

Na ta način bo uresničena določba splošnega zakona o zdravstvenem zavarovanju, da zavarovanci samostojno in samoupravno urejajo svoje pravice in medsebojna razmerja.

Statut naj določi tudi vlogo in pristojnost zdravnika splošne prakse, specialista zdravniške komisije in komisije zdravniških izvedencev. Predvideno naj bo tudi mesto in funkcija pooblaščenega zdravnika, ki bo v imenu skupnosti lahko izvajal nadpoglede in strokovno nadzoroval izvajanje pogodbe sklenjene z zdravstvenimi zavodi za zdravstveno varstvo.

Služba za izvajanje zdravstvenega zavarovanja

Določbe o službi za izvajanje zdravstvenega zavarovanja bodo v statutu obdelane v dveh poglavjih. Poglavje o službi mora vsebovati določbe poslovanja in pristojnosti organov skupnosti med delovanjem službe. Zakon o zdravstvenem zavarovanju, ki bo stopil v veljavo 1. 1. 1971 več ne predvideva zavodov za socialno zavarovanje kot samostojnih izvajalcev zdravstvenega zavarovanja, temveč bo služba, ki bo opravljala svoje delo v imenu skupnosti zavarovancev.

Glede na to, da je po zakonu omogočena ureditev takšne službe samo za področje zdravstvenega zavarovanja ne pa tudi za invalidsko-pokojninsko zavarovanje, je skupščina sklenila, da naj se v prehodnih določbah vnese določilo s katerim skupščina skupnosti začasno pooblašča sedanjí zavod za socialno zavarovanje, da v imenu skupnosti opravlja strokovne, upravne, finančne in administrativne zahteve. Pri tem pa veljajo že vse določbe glede odločanja o pravicah. To naj bi bila začasna rešitev, ki bi trajala do sprememb v pokojninskem zavarovanju, ki bodo omogočile ustrezno ureditev tudi za to področje.

S sprejetjem zakona o zdravstvenem zavarovanju in obveznih oblikah zdravstvenega varstva je končano drugo obdobje priprav za uveljavitev novega sistema zdravstvenega zavarovanja. (Prvo je bilo končano s sprejetjem splošnega zakona o zdravstvenem zavarovanju in obveznih oblikah zdravstvenega varstva prebivalstva.) S tem pa se začne tretje obdobje v katerem morajo biti ustanovljene skupnosti zdravstvenega zavarovanja in sprejeti njihovi statuti in drugi splošni akti, ki so potrebni za končno oblikovanje novega zdravstvenega zavarovanja, ki se bo pričelo izvajati s 1. januarjem 1971.

Zelo pomembna novost pa je, če imamo v mislih samo zdravstveno zavarovanje, da je Skupščina SFRJ uredila to področje le s splošnim zakonom v katerem je določila

nekatera splošna načela in nekatere minimume pravic. Republiški zakon je ta načela in splošne minimume pravic bolj konkretiziral in dopolnil s tistim, kar naj bi bilo nujno enotno v republiki. Končni obseg pravic iz zdravstvenega zavarovanja pa bo določil šele v statutih in nekaterih drugih splošnih aktih, ki jih bodo sprejele skupnosti zdravstvenega zavarovanja. Ta regulativni vidik pa pomeni začetek prehoda od popolnega državnega na samoupravno urejanje tega področja. Ravno ta sprememba je v novem sistemu zdravstvenega zavarovanja bistvena novost, katere se včasih ne zavedamo dovolj, ker imamo pred seboj le vsebino in obseg pravic novega zdravstvenega zavarovanja, ki seveda ne bo bistveno večje od sedanjih.

Organizacija skupnosti

Skupnost zdravstvenega zavarovanja delavcev naj bi imela naslednje organe:

— skupščina

— izvršilni odbor

— komisija za odločanje na prvi stopnji

— odbor za prošnje in pritožbe, ki naj bi odločal o zadevah na drugi stopnji.

V statutu mora biti določena točno pristojnost in delokrog posameznih organov.

Neposredno sodelovanje zavarovancev v skupnosti

Preden sprejme skupščina statut, pravilnik, program dejavnosti in sklepe o partici-

paciji zavarovancev pri stroških zdravstvenega varstva, ter prispevkih, mora predhodno imeti tudi mnenje zavarovancev.

Skupščina bi se lahko poslužila za ugotavljanje mnenja zavarovancev:

— zborov zavarovancev;

— posvetovanj po sindikalnih organizacijah;

— z objavami v lokalnem tisku in vabilom za odgovore in pripombe;

— z anketiranjem določenega števila zavarovancev,

— z referendumom, ki naj bi se izvedel takrat, kadar se predlaga ukinitve katere od pravic, ki jih vsebuje statut ali pa da se predvidijo nove pravice, ki bi imele za posledico zviševanje prispevkov.

V izhodiščih za sestavo statuta je skupščina sprejela le najvažnejša stališča, ki bodo služila komisiji za izdelavo osnutka statuta, bodo o tem razpravljali zavarovanci na svojih zbiorih. Komisija bo na podlagi pripomb na osnutek, ki jih bo dala razprava zavarovancu na njihovih zbiorih, sestavila statut, ki ga bo dokončno sprejela skupščina. Zato že sedaj opozarjamo zavarovance, da čim bolj aktivno sodelujejo v razpravah za izdelavo statuta, ker bodo od tega odvisne v bodoče naše pravice iz zdravstvenega zavarovanja in pa seveda tudi višina prispevka, ki ga bo v bodoče treba odvajati za kritje stroškov iz zdravstvenega zavarovanja.

Tine Žen

Vroče, vroče in še bolj vroče

(Nadalj. z 11. str.)

ki so si postavili svoje vile, kakor bi si jih zamislil le v sanjah in so vredne težkih milijonov? Vsekakor pa kar lepo poživljajo ta del Crikvenice in ji dajejo mondenški videz visokega standarda.

Po večerji se tudi življenje v domu kmalu umiri. Do pravega mraka, ki tu razmeroma zelo hitro preide v nočno temo, se unesejo tudi najbolj vneti balinarji. Posamezne družbe tako bolj za šalo in preganjanje časa vržejo karte, otroci pa še nekoliko potelovadijo na gugalnicah. Prijetne melodije domačih popevk in poskočnic kmalu utihnejo in če na televiziji ni kaj posebnega, se lahko mirno odpraviš k počitku. Če imaš srečo in je luč dovolj močna, ker zaradi stalne preobremenitve zelo niha, lahko še kaj prečitaš, na uho pa prihaja muzika iz sosednega doma Celjanov ali pa več ali manj ubrano (ne) petje gostov iz bližnje okolice, ki jim romantično okolje ne da spati. Če si čez dan pridno brodil po morju, in če nisi imel preveč tenkih ušes, si kljub temu sladko zaspal. To pa je bilo samo v prid, kajti tudi na naši plaži (ne vem, koliko smo upravičeni, da jo tako nazivamo), je bilo že v zgodnjih jutranjih urah treba poskrbeti za svoj skromni prostorček. Zaspanci neradko ostanejo brez njega, ker jih prehitijo ostali gostje. Poleg Nemcev, Francozov in Madžarov, smo imeli pri-

liko da se seznanimo s Čehi, ki so na naši plaži poiskali gostoljubja in so jim potekali zadnji dnevi desetdnevnega odmora. Spočetka sem jih bolj malo razumela, toda prijazna »pani« se je potrudila in zbrala tudi nekaj besed iz srbohrvaščine. Nekaj smo uganili, nekaj razumeli in tako je počasi stekel pogovor. Izvedeli smo, da plačajo za osebo dokaj zasoljeno ceno: nič manj kakor 75.— ND za enodnevni pension. Kljub temu so zagotavljali, da jim je nadvse prijetno. Ob odhodu so nas povabili v Prago, za slovo smo se seveda tudi slikali, mali Jaroslav pa nam je poklonil majhen albumček razglednic svojega rodnega mesta Prage. Preseščeni pa smo bili, ko so nas zadnji dan obvestili, da naslednje skupine ne bo, ker so zaradi bližnje obletnice zasledbe Češke po Rusih prepovedali vsem skupinam odhod prek meje. Tako je ponje prišel prazen avtobus, namesto, da bi pripeljal novo skupino, kakor je bilo domenjeno.

Pod toplim soncem, ob dobrih obrokih in prijazni gostoljubni dnevi hitro teko. Zadnja dva dni se nam je vreme nekoliko skisalo, toda novo izmenje je spet pričakalo nasmejana sonce in mirno, čeprav nekoliko shlaženo morje.

Zaželeli smo jim, da bi bilo tudi njim vreme naklonjeno.

LEON MOHAROV MIČ

PROGRAM

II. zbor gorenjskih aktivistov in srečanja borcev
Jeseniško-bohinjskega odreda 5. in 6. septembra
v Bohinju

Sobota, 5. septembra 1970

ob 17. uri — promenadni koncert godbe na pihala iz Lesc

ob 18. uri — napad vseh enot pri sv. Janezu v izvedbi JBO

ob 19. uri — partizanski miting »Pod skalco« ob Bohinjskem jezeru ob sodelovanju pripadnikov JBO, igralske skupine DPD Svoboda Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice, pevskega moškega zbora iz Kroke in Radovljice ter godbe na pihala iz Lesc

ob 19. uri — kresovi po vsej Gorenjski

Nedelja, 6. septembra 1970 — v Ukancu

ob 9. uri — zbor Jeseniško-bohinjskega odreda

ob 9.30 uri — koncert godbe na pihala iz Gorij

ob 10. uri — zborovanje gorenjskih aktivistov s podelitvijo domicilne listine. Slavnostni govor bo imel podpredsednik zvezne skupščine dr. Marjan Breclj.

kulturnem programu bodo sodelovali združeni pevski zbori ZKPO Radovljica, godba iz Gorij in recitatorji.

ob 11. uri — tovariško srečanje aktivistov, borcev in občanov Gorenjske.

Pripravljalni odbor

II. zbor gorenjskih aktivistov — tokrat v Bohinju

Bohinj bo čez teden dni 5. in 6. septembra gostil II. zbor gorenjskih aktivistov, borcev Jeseniško-bohinjskega odreda in sploh vse udeležence tega srečanja. To bo hkrati ena od osrednjih in zaključnih prireditev Gorenjske ob praznovanju 25-letnice osvoboditve.

Na tem zborovanju bodo podelili domicilno listino pokrajinskemu komiteju KPS za Gorenjsko in pokrajinskemu aktivu OF za Gorenjsko na podlagi odloka, ki so ga posamično sprejele gorenjske občinske skupščine. Vse kaže, da bo visoko odlikovanje prejeli tudi jeseniško-bohinjski odred. Borcem JBO, svojcem padlih in po vojni umrlih borcev odreda, bodo podelili kroniko JBO, ki jo je napisal znani pisatelj Mile Pavlin.

»Pod skalco«, ob Bohinjskem jezeru in v Ukancu, se bodo spet srečali nekdanji aktivisti z Gorenjske, borci JBO in občani Gorenjske, družno z mlado generacijo.

Iz obrazložitve za podelitev domicilne listine PK KPS za Gorenjsko in pokrajinskemu aktivu OF za Gorenjsko, povzemamo nekaj osnovnih ugovoritev, ki so vezane na čas naših velikih preizkušenj, borbe za narodno in socialno osvoboditev ter snovanje naše prihodnosti.

Že julija 1941 je CK KPS ustanovil poverjenišvo KPS za Gorenjsko, ki se je kasneje preimenovalo v pokrajinski komite KPS. Poverjenišvo KPS oz. PK KPS je predstavljalo žarišče vstaje in osvobodilnega boja v tem delu Slovenije. Na PK KPS je ležala velika odgovornost ta-

ko za razvoj celotne organizacije na terenu in njeno delovanje v najtežjih pogojih ilegale ter hkrati za moralno politično stanje vojaških enot na Gorenjskem ter njihove akcije.

Nenehno je bilo potrebno budno utrjevati množično organizacijo OF, ki se je kljub strašnemu terorju okupatorja in gestapovskim ukanam neprestano obnavljala ter delovala po vsej Gorenjski.

Pri poverjeništvu KPS je od vsega začetka deloval Vinko Hafner, kot poverjenik PK SKOJ. Gorenjski skojci in mladina so se izkazali kot hrabri in požrtvovalni borci in izvajali odgovorne naloge in številne junaške podvige.

Leta 1942 je bil ustanovljen pokrajinski odbor OF za Gorenjsko. Maja 1944 pa je bil na zboru gorenjskih aktivistov na Jelovici izvoljen sedemnajstčlanski POOF, kot razširjeno politično vodstvo OF za Gorenjsko pa tudi kot organ ljudske oblasti. Poleg nalog, politične mobilizacije, je POOF usmerjal tudi delo gospodarskih komisij, partizansko šolstvo, partizanske finance, zbiral podatke o zločinih okupatorja in njegovih pomagačev itd.

Velike količine hrane in drugega materiala so bile transportirane na Primorsko

Pavel Lotrič o stikih z italijanskimi komunisti

V prejšnji številki ŽELEZARJA smo poročali o sodelovanju med komunisti naše občine in člani KP za Videmsko pokrajino — Furlanijo. Kot smo tudi poročali, so predstavniki komunistov z Jesenic Pavel Lotrič, sekretar občinske konference ZK Jesenice, inž. Tone Varl, sekretar organizacije ZK v Železnari in Franc Kobentar, predsednik delavskega sveta Železarne, prejšnji četrtek obiskali Videm. Po vrnitvi je za lokalno radijsko postajo in naš list odgovarjal na nekatera vprašanja sekretar občinske konference ZK Jesenice Pavel Lotrič.

VPRAŠANJE: V četrtek ste vrnili obisk italijanskim komunistom v Vidmu. Ob tej priliki ste se verjetno pogovarjali o konkretnem sodelovanju. Bi nam lahko povedali, kakšno naj bi bilo to sodelovanje in če ste se morali domeniti tudi že za kakšne konkretne akcije?

ODGOVOR: Naš obisk na sedežu pokrajinskega vodstva KP Italije za Videmsko pokrajino je bil pravzaprav vrnitev obiska, ker so nas oni predčasom obiskali na Jesenicah. O tem ste že nekaj poročali. Ko smo se na Jesenicah pogovarjali o oblikah in metodah našega sodelovanja, smo prišli do zaključka, da sodelovanje ne sme sloneti le na določenih stikih vodstev organizacij, tako naše kot njihove, temveč da moramo to sodelovanje

razširiti. No in v Vidmu smo se konkretno o teh stvareh tudi dogovarjali. Tako bo 14. septembra na Jesenicah razširjena seja komiteja, na kateri bo sekretar pokrajinskega vodstva za Videm tovariš Toronto govoril o političnih ciljih in nalogah italijanskih komunistov na eni strani, na drugi strani pa o ekonomskih in političnih problemih Italije, saj so nam znane pogostne menjave vlad, stavke in podobno. Nadaljnji konkretni zaključek razgovora je bil tudi ta, da 3. oktobra obišče osem do deset članov KP Italije zaposlenih v različnih podjetjih, železarno Jesenice. Namen tega obiska je predvsem v tem, da se ti komunisti seznanijo z oblikami in načinom dela komunistov pri nas in pa z oblikami našega samoupravnega sistema. Ob tem obisku se bomo tudi dogovorili, kdaj bodo samoupravljanci Železarne vrnili obisk tem tovarišem oziroma nekaterim podjetjem v Videmski pokrajini z namenom, da se seznanijo z oblikami političnega dela italijanskih tovarišev-komunistov in seveda s kakšnimi problemi so vsakodnevno angažirani. Poleg teh dveh konkretnih oblik sodelovanja na širši osnovi smo se dogovorili tudi, da naj bi kmetijski strokovnjaki s področja Gorenjske obiskali nekatere tovarne kmetijskih strojev v Italiji z namenom, da dajo svoje pripombe kaj in v kakšnih oblikah naj izboljšujejo te stroje z ozirom na pogoje pri nas, saj te to-

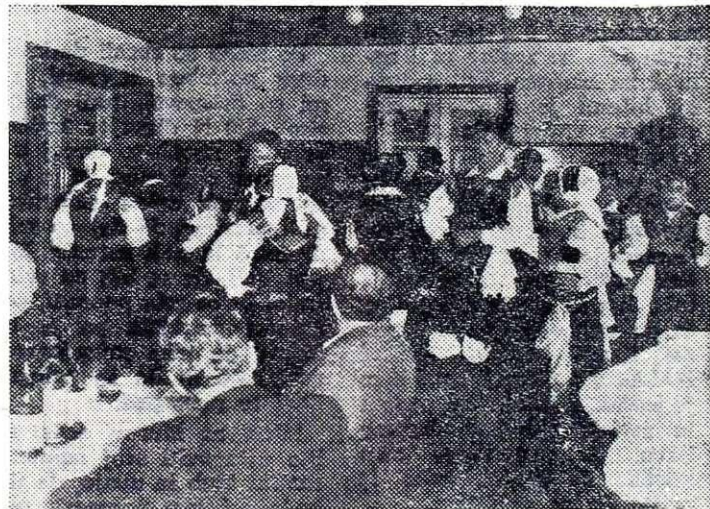
varne tudi precej izvažajo k nam.

Seveda pa bi tovariši iz teh tovarn za kmetijske stroje vrnili obisk in si ogledali nek kmetijski kombinat pri nas. V tem primeru pride v poštev živilski kombinat Kranj. Poleg tega smo se tudi dogovorili, naj bi bil v kratkem širši sestanek, ki naj bi se ga udeležilo več članov pokrajinskega vodstva KP za Videm in članov naše ZK iz Gorenjskega področja. V ponedeljek smo se v Trzinu, kjer smo imeli sestanek gorenjski sekretarji že dogovorili, da bi bil to pravzaprav medobčinski svet ZK za Gorenjsko. Poleg tega smo se tudi točno dogovorili, o čemer ste tudi že poročali, da bi naše Združenje borcev oziroma občinski odbor ZZB NOV navezal stike z borčevsko organizacijo v Italiji. Zainteresirani smo tako mi kot oni, saj je znano, da so v taborišču Podmežaklo bili za časa okupacije internirani tudi nekateri italijanski antifašisti.

Vsi drugi kulturni stiki se kot veste odvijajo uspešno. Saj praktično v tem delu Italije ni proslave, ki je bolj rdeče oziroma komunistično pobarvana, da ne bi naše kulturne institucije, predvsem Svoboda Tone Čufar in v zadnjem času, ko je integracija s Trzinom tudi oni, tam sodelovali in popestrili program.

VPRAŠANJE: Predvidevate, da bi se program konkretnih nalog lahko še razširil?

ODGOVOR: Vsekakor. V naslednjem tednu imamo v programu sejo občinskega komiteja, na kateri se bomo prav o teh stvareh pogovarjali. Prepričan sem, da bo predlagana še kakšna ideja za razširitev tega programa in jasno, da bomo te iniciative članov občinskega komiteja tudi poskušali realizirati, kajti pripravljenost italijanskih komunistov za nadaljnjo krepitev sodelovanja je velika.



V Martuljku, so se na tovariškem popoldnevu, predstavili tudi plesalci s Podkorena

**Sodelavci! Prijavite se za pohod
slovenskih železarjev na Triglav**

Kaj bomo gledali v gledališču v sezoni 1970-71?

V 29. številki Zelezarja je bil že objavljen okvirni repertoar amaterskega gledališča Tone Čufar za jubilejno sezono 1970/71. Okvirni repertoar obsega 12 (dvanajst) dramskih del, poleg teh pa še predlog za uprizoritev opere Iva Tijardoviča **SPLIT-SKI AKVAREL** in eno ali dvojce mladinskih dramskih del, ki bosta izbrani naknadno. Jeseniško amatersko gledališče je v 25 letih svojega delovanja uprizorilo toliko mladinskih del, da je res težko izbrati primerno in kvalitetno delo za mlade, tako v domači kot tudi v tuji dramski literaturi pa so nova dramska dela za mladino bolj redka. Kakor vsako leto pa bo prav gotovo tudi letos gledališče le izbralo tako mladinsko dramsko delo, ki bo vseh ne samo najmlajšim gledalcem, temveč tudi drugim ljubiteljem otroškega in pravljničnega sveta na odrskih deskah.

Samo navedba avtorja in naslova dramskega dela ljubiteljem gledališča pove premalo, da bi se lahko opredelili recimo za ogled igre. Splošna gledališka vzgoja je pri nas že v šoli tako pomankljiva, da ni čudno, če razen nekaj res najznačilnejših del domače in tuje klasične dramatike poprečen državljan sploh ne pozna pretekla, kaj šele sodobne dramske ustvarjalnosti, ne glede na to ali ima samo osnovnošolsko ali pa univerzitetno tehnično izobrazbo. Tudi praksa je pokazala, da gredo ljubitelji

raje gledati plehko igro, ki jim je po naslovu kakor okli že poznana, kot pa neprijetno boljše res vredno dramsko delo s takorekoč tujim naslovom. V razgovoru z jeseniškimi gledalci se je neštokrat pokazalo, da je bil vzrok nezanimanja za določeno igro predvsem in samo naslov igre, ki seveda ničesar ne more povedati o vrednosti same igre. In res je, da dober naslov na primer komedije, pomeni že pol uspeha, pa čeprav komedija ni kaj prida duhovita. Neizrazit naslov pa seveda lahko odvrne številne gledalce od najbolj zabavne toda nepoznane komedije.

Prav zato smo se odločili, da pregledamo nekoliko natančneje dramska dela okvirnega repertoarja amaterskega gledališča Tone Čufar za sezono 1970/71 in ljubitelje gledališča opozorimo na tako ali drugačno vrednost zbranih besedil. Jasno je, da še tako skrbno in široko izbran gledališki repertoar ne more zadostiti vsem željam, okusom, zahtevam in potrebam gledaliških obiskovalcev. Ob že omenjeni ugotovitvi, da je pri nas splošna gledališka vzgoja neznatna, samo gledališče pa zato široko vzgojo niti ni in ne more biti poklicano, je seveda ta raznovrstnost okusov še bolj problematična.

Iz izkušenj na Jesenicah lahko zapišemo, da je vse preveč ljubiteljev gledališča, ki se enostavno odločajo za eno samo zvrst iger in tako

sluši bodisi ob zahtevni drami, bodisi moderni komediji, ljudski igri ali lahkotni burki ugotovitev »Ja, ja, če bi take igre igrali, pa ne bi nobene zamudil!« Skratka, zaradi gledališke nevzgojenosti večine gledaliških obiskovalcev daje prednost samo takim igram, ki so njim osebno všeč, da pa imajo drugi lahko tudi drugačen in čisto nasproten okus pa pozablja. In pozablja tudi, da bi bilo ne samo zanimivo, temveč tudi koristno, če bi se včasih ogledali tudi igro, ki jim zaradi navade ni všeč, ob majhnem trudu pa bi nemara le odkrili zakaj je lahko všeč tudi drugim. Skratka, tudi samovzgoja je vzgoja in včasih še najbolj učinkovita! In če kakšna umetnost lahko res nudi možnosti široke samovzgoje, potem jo v celoti nudi gledališče. Samo priložnost je treba izkoristiti. In pri tem bi vam radi pomagali tudi s pregledom repertoarja za leto 1970/71.

Začnimo z najstarejšo igro v tem repertoarju z Aristofanovo komedijo **LIZISTRATA**. Niti avtor komedije, niti naslov najbrže večini gledaliških ljubiteljev, kaj šele ostalim, ne povesta ničesar. Aristofan je starogrški komediograf, oče komedije sploh, dramatik, ki se uvršča ob starogrške klasike kot so Ajshil, Sofoklej in Evripides. Živel je približno od 448 do 380 pred našim štetjem in napisal vrsto sočnih, razgibanih komedij, ki jih uprizarjajo po vsem svetu še danes. Njegove komedije niso služile samo zabavi, temveč so bile tudi neprizanesljiva satira tedanje družbe in dobe, ki ji ni manjkalo napak in neumnosti, kot današnji ne. Med ohranjenimi Aristofanovimi komedijami je najslavnejša prav **LIZISTRATA**. Lizistrata je glavna oseba te komedije, ki obravnava zmerom aktualno človeško temo — vojno. Ker so se stari Atenci nenehno iz potrebe ali pa zgolj iz junaštva vojskovali, jim je Aristofan v svoji komediji postregel s pikro in zabavno zgodbo: pod vodstvom Lizistrate se atenske žene upro in enostavno niso več pokorne svojim možem. Preoblečene v moške v parlamentu zglasujejo večni mir. Skratka duhovita, aktualna in pikantna vsebina, ki je danes prav tako aktualna, človeško neposredna obenem pa čez vse duhovita in zabavna, kot je bila pred dobrimi 2000 leti. Ne pozabite na to in se spomnite kaj pomeni naslov igre **LIZISTRATA**, če bo na programu gledališča prihodnje sezono. O napisanem pa se prepričajte z ogledom igre, saj le tako boste lahko dali, bodisi prav tistim, ki so jim všeč take igre ali pa ne. Na vsak način pa boste bogatejši za doživetje, doživetje, ki je bilo ustvarjeno že tako davno v človeški zgodovini.

(Nadaljevanje sledi)

T. Lipicer

Približati se ljudem, ki v sliki iščejo del narave

V sredo, 2. septembra, bodo ob 18. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli osmo slikarsko oziroma po vrsti deseto razstavo v tem letu. V istem obdobju so se jeseniški slikarji tudi šestkrat s samostojnimi ali kolektivnimi razstavami predstavili tudi izven občine. V prihodnjih desetih dneh, se bo jeseniškemu občinstvu s svojimi podobami predstavil slikar **FRANCE DREMELJ-ACO** iz Ljubljane.

FRANCE DREMELJ-ACO je bil rojen leta 1920 na Vrhniki. Uporabno grafiko in slikarstvo je študiral pri prof. Didku v Ljubljani. Pred študijem, v času NOB, je sodeloval pri ilustracijah partizanskega tiska, po šoli pa se je angažiral pri oblikovanju uporabne grafike in knjižnih opremah.

Z oljnim slikarstvom se bavi že vseskozi, vendar svojih del ni razstavljal, dokler pokrajine — ki mu je najljubši motiv — ni osvobodil barvnih spon in likovnih elementov klasičnega krajinarstva.

Poznavanje barvne tehnologije mu omogoča kompozicije, v katerih se hoče na svojstven način približati ljudem, ki v sliki iščejo del narave.

Motivi niso krajevni — avtentični, pač karakterni v slovenski idiliki kraške vasi, gorenjskih planin, gor, polj in gozdov.

Razstava bo odprta do vključno 13. septembra, vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 19. ure.

Uspehi jeseniških balinarjev

V nedeljo so naši balinarji gostovali v Radovljici, kjer je bilo tekmovanje za pokal Gorenjske. Nastopali so klubi iz Ronch in Buttrije (Italija), Rožne doline in Šiške — Ljubljana, Reke, Postojne, Jesenic in dve ekipi iz Radovljice. Kljub slabemu vremenu, ki je na čase oviralo tekmovanje, je bila organizacija dobra. Naši tekmovalci Delač, Dornik, Gučanac, Vudrič in Grabnar, so zasedli tretje mesto in osvojili bronaste medalje.

V nedeljo 23. 8. je bilo tudi tekmovanje četvork v Ljubljani za memorial Romea Basina. Sodelovalo je šest ekip in sicer: reprezentanca Slovenije, mladinci Ljubljane,

reprezentanca Zagreba, Novega mesta in Jesenic, kot gost pa reprezentanca Julijske krajine. Naši balinarji so proti reprezentanci Slovenije vodili že z rezultatom 12 : 0 in nato izgubili srečanje z 12:13. Prvo mesto je zasedla reprezentanca Slovenije, naši balinarji pa so se uvrstili na 6. mesto.

Isti dan so naši balinarji gostovali tudi v Predilu v Italiji z dvojkami. Na turnirju je sodelovalo 16 dvojic iz Pontebbe, Predila in Jesenic. Dvojka Jesenic v postavi Plesničar—Lastnik, se je uvrstila na drugo mesto.

Našim balinarjem želimo v bodoče še mnogo uspehov.

Strelci na republiškem prvenstvu

Preteklo soboto in nedeljo je bilo na strelišču ob Dolenski cesti v Ljubljani republiško prvenstvo v streljanju. Na tekmovanju so sodelovali tudi strelci z Jesenic, ki so dosegli nekaj lepih uspehov. Najuspešnejši je bil Janez Otrin. V streljanju z malokalibrsko puško proste izbire (60 leže) je bil drugi, s 590 krogi in tako zaostal za zmagovalcem Brezovnikom vsega za en krog. Jeseničan Jezeršek je bil s 567 krogi deseti. Tudi v streljanju z malokalibrsko puško proste izbire (3 × 40) je bil Otrin drugi, s 1122 krogi (za zmagovalcem Mikoličem je zaostal za 6 krogov). V disciplini 3 × 20 je bil peti s 541 krogi in pri tem zaostal za zmagovalcem Mikoličem za sedem krogov. Jezeršek je bil s 512 krogi deseti.

V konkurenci žensk so nastopile le tri tekmovalke. V streljanju z malokalibrsko puško standardne izdelave (60 leže) je bila Vera Otrin druga s 582 krogi, Kraljeva pa tretja s 573 krogi (zmago-

valka Dimic — Potokarjeva je dosegla 588 krogov).

V streljanju z isto puško v disciplini 3 × 20 je bil vrstni red enak: Dimic Potokar 554, Otrin 550 in Kralj 540 krogov.

Žal nismo imeli tekmovalcev med mladinci, nam je povedal tovariš Dimc, dolgoletni sodelavec v strelskem športu. Mladci ne kažejo posebnega zanimanja za streljanje pa tudi aktivnost organizacije je premajhna. Nekateri mladi, ki se bavijo s tem športom v občini pa niso dosegli potrebne norme, da bi se udeležili republiškega prvenstva. Zaradi boleznih pa je manjkala tudi Dobravc.

Pri tem moramo še povedati, da bo to nedeljo v St. Veitu na Koroškem tradicionalni strelski troboj med reprezentancami Koroške, Furlanije in Gorenjske, kjer bodo nastopili tudi Jeseničani: Janez in Vera Otrin, Kraljeva in Dobravc. Gorenjski strelci so bili na vseh dosedanjih trobojih najboljši.

T. L.

Pobuda vredna posnemanja

Prejšnji teden se je na Murovi pojavil majhen lepak, na katerem je pisalo: Vabimo vas na otvoritev mini hale namiznoteniškega kluba Murova v soboto 22. avgusta ob 20. uri. Namiznoteniški klub Murova. Priznam, da sem bil nekoliko nezaupljiv, ko so me organizatorji prišli v soboto dopoldne povabiti na otvoritev in s takimi občutki sem se zvečer tudi napotil na Murovo. Nad zadnjimi hišami je bila vsa razsvetljena »mini hala«, če jo tako imenujemo, okoli pa je bilo polno postav, mladih in starejših kakor sem lahko ugotovil, ko sem po ozki in še neurejeni stezi prišel v bližino. Otvoritev je potekala tako kot se spodobi z govori in pa vrstico, ki jo je prerezal tovariš Pesjak. »MINI HALA« v velikosti 9 × 5 1/2 m je lesena, z betonskim podom in seveda potrebno razsvetljavo. Iz razgovorov sem končno še zvedel, kako je prišlo do te zamisli.

Mladi in tudi nekateri manj mladi, so se na Murovi že pred leti navdušili za namizni tenis. Sami so si naredili mizo, kar sredi naselja pa urebili primeren prostor, kjer so ob razsvetljavi igrali tudi pozno v večer. Seveda pa jih je motilo slabo vreme, pa

tudi bližnji stanovalci so godrnjali, ker ni bilo miru. Poskušali so dobiti prostor v gasiškem domu, ker pa iz tega ni bilo nič, se je pred dobrim mesecem porodila ideja da na prostoru, kjer so pred leti imeli tekmovanje v skoku v višino, uredijo svoj prostor. Prijeli so za delo in s pomočjo starejših tudi uspeli.

Po hišah so zbrali deske in drug potreben material, sami so prispevali tudi denar, okoli 850 N dinarjev kolikor so imeli stroškov. Precej jim je pomagal Markež, ki je prispeval tudi nekaj električnega materiala. 38 dni so mladi delali in tudi naredili. Moram reči, da so bili na svojo »mini halo« zelo ponosni, prisotnost starejših pa je bil dokaz, da taka prizadevanja podpirajo in da so pripravljene še pomagati.

Mladi na Murovi sedaj želijo ustanoviti svoj namiznoteniški klub in upajo, da jim bodo pri tem pomagali tudi športni delavci v namiznoteniškem klubu pri ŠD Jesenice. V svoji »mini hali« pa nameravajo igrati predvsem namizni tenis, poleg tega pa tudi druge igre, predvsem šah, za razvedrilo pa imajo tudi gramofon.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

29. in 30. avgusta nem. barv. film VRAG VZEMI PROFESORJA, v režiji Werner Jacobs, v glavni vlogi Theo Linggen, ob 17. in 19. uri.

31. avgusta italij.-španski barvni film PET MASCEVAL-CEV, v režiji Aldo Florio, v glavni vlogi Gay Madison, ob 17. in 19. uri.

1. in 2. septembra franc. barvni film VELIKI MANEVRI, v režiji Rene Clair, v glavni vlogi Gerard Philipe, ob 17. in 19. uri.

3. septembra špan.-italijan. barvni film JOE IZ NAVAHE, v režiji Sergio Korbuchi, v glavni vlogi Bart Reynolds, ob 17. in 19. uri.

4. septembra amer. CS barvni film KAKO SE RESUJE ZAKON IN POGUBLJA ŽIVLJENJE, v režiji Fielder Cook, v gl. vlogi Dean Martin, ob 17. in 19. uri.

5. septembra italij.-španski-angl. CS film BORA BORA, v režiji Ugo Liberatore, v glavni vlogi Haydee Politoff, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVZ

29. in 30. avgusta franc. barv. film VELIKI MANEVRI ob 18. in 20. uri

31. avgusta in 1. septembra nem. barvni film VRAG VZEMI PROFESORJA ob 18. in 20. uri

2. septembra špan.-italij. barvni film JOE IZ NAVAHE ob 18. in 20. uri

3. in 4. septembra amer. barvni film TAKO SE NE POSTOPA Z ŽENAMI ob 18. in 20. uri

5. septembra amer. barvni film PRISILJEN DA UBIJA, ob 18. in 20. uri

Kino

DOVJE-MOJSTRANA

29. avgusta egip. barvni film ARABSKA PRINCESA

30. avgusta amer. CS barv. film ČAS HEROJEV

3. septembra nem. barvni film VRAG VZEMI PROFESORJA

5. septembra amer. barvni film TAKO SE NE POSTOPA Z ŽENAMI

Kino KRANJSKA GORA

29. avgusta amer. barvni film SAM WHISKY

30. avgusta amer. barvni film TAKO SE NE POSTOPA Z ŽENAMI

1. septembra italij.-španski barvni film PET MASCEVAL-CEV

3. septembra franc. barvni film VELIKI MANEVRI

5. septembra nem. barvni film VRAG VZEMI PROFESORJA

Kino

DELAVSKI DOM

JAVORNIK

29. avgusta amer. CS barvni film ČAS HEROJEV, ob 19. uri

30. avgusta amer. barvni film SAM WHISKY ob 17. uri

30. avgusta italij.-špan. barvni film PET MASCEVAL-CEV ob 19. uri

2. septembra amer. barvni film TAKO SE NE POSTOPA Z ŽENAMI ob 19. uri

5. septembra franc. barvni film VELIKI MANEVRI ob 19. uri

REŠITEV KRIZANKE

IZ ZADNJE ŠTEVILKE

VODORAVNO: 1. Kopitar, 8. Donava, 14. Odaliska, 16. svilen, 17. Ri, 18. obisti, 20. Elida, 21. Asa, 23. Er, 24. rman, 26. cet, 27. legat, 29. gips, 30. veto, 31. Ajas, 32. sojenje, 34. Am, 35. rudar, 37. rent, 39. AP, 41. Artemis, 43. Erik, 46. neon, 48. Enej, 49. krema, 50. Art, 51. Anja, 52. Ra, 53. ser, 54. teman, 56. ednina, 59. TD, 60. osarij, 62. endivija, 64. Larisa, 65. nenaden.

Zadnji v Bovcu

V nedeljo je bil v Bovcu odbojarski turnir, ki so se ga udeležile ekipe Fužinarja z Raven, Kanala, Jesenic in domačini. Jeseničani so vse tri tekme izgubili z 2:1 in se uvrstili na zadnje mesto.

Več o igri naših odbojkarjev na tem turnirju je povedal njihov trener Krevsel.

Tega turnirja smo se udeležili predvsem zaradi kontrole forme. Fužinar je igral v dobri formi in se je videlo, da je gostoval na Češkem in že igral na kvalitetnih turnirjih. Kanal je nastopil z 12 igralci, ki vsi dobro igrajo, Bovec pa z mladimi, nadarjenimi odbojkarji in Jeseničanom Kavčičem, ki tam služi vojaški rok, mi pa smo nastopili nekompletni. Pokazalo se je tudi, da smo v preslabi formi, če bomo igrali v slovenski ligi, če pa bomo igrali v II. zvezni ligi, jo bomo naj-

brž dosegli prezgodaj. Zelo se je poznalo, da za priprave v novi sezoni nismo igrali še nobene tekme.

Nastopili so: Rössler, Potočnik, Bergelj, Arh, Strnad, Divjak, Končnik, Božič in Štrajhar. Med srečanji so nastopili vsi igralci, posebno dolgo pa so bili v igri mladinci, saj jim je bila to najboljša priprava pred državnim prvenstvom v Zagrebu.

Zelo dobro so igrali Strand, Arh in Božič, v tekmi proti Fužinarju, ki je bila tudi najlepša borba turnirja, pa Bergelj in Potočnik.

Tik pred zaključkom redakcije smo prejeli sporočilo, da je v torek tekmovalna komisija OZJ na predlog sekretariata OZS sklenila, da na mesto Izole v II. zvezni odbojarski ligi — zahod, ostanejo odbojkarji Jesenic.

Z.

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega moža in očeta

JANEZA GLAVIČA

smo dolžni iskreno zahvalo dr. Milanu Čehu za požrtvovalno zdravljenje, skrb in nego med dolgotrajno boleznijo. Lepo se zahvaljujemo Janezovemu prijatelju Nandetu Pibru, vsem dobrim sosedom, še posebej Brctovi, Prašnikarjevi in Žužkovi. Zahvaljujemo se pihalnemu orkestru jeseniških železarjev in pevcem za žalostinke, govornikom Mirku Knificu in Jožetu Lavrencu za poslovilne besede ob odprtem grobu, darovalcem vencev in cvetja, voznikom osebnih avtomobilov ter vsem, ki so Janeza spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Ivanka, otroci Irena z družino, Almira, Janez in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob tragični izgubi ljubega moža in dobrega očeta

OSTOJA — MILANA KOSA se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi nudili prvo pomoč in mi skušali rešiti življenje. Posebno zahvalo izrekamo dobrim sosedom, zlasti družinam Vidic, Bregant, Sedej in Oblak za vsestransko pomoč. Iskrena hvala dr. Mencingerju za razumevanje, kakor tudi Ivanu Vodopivcu, ki mi je vseskozi stal ob strani. Zahvaljujem se njegovim sodelavcem, sindikatu gradbenega vzdrževanja, nogometnemu, upravi GPŽ in sodelavkam v družbeni prehrani.

Lepa hvala vsem darovalcem cvetja in vencev ter drugih daril, voznikom osebnih avtomobilov ter vsem, ki so se poklonili njegovemu spominu in ga spremili v prerani grob.

Iskrena hvala pevcem za ganljive žalostinke, vsem ki so mi izrekli sožalje ali kakorkoli pomagali v teh težkih dneh.

Zalujoča žena Stanka s sinčkom Milanom, mama in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Tovarnišnemu odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času moje selitve.

Ivan Jakop,
C. br. Stražišar 48

ZAHVALA

Sodelavkam obrata družbene prehrane se prav najlepše zahvaljujem za njihovo pozornost ob mojem odhodu v pokoj.

Obenem pa jim želim še veliko delovnih uspehov.

Francka Dovžan,
Zasip 21

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru strojnega vzdrževanja Javornik in tovarniškemu odboru osnovne organizacije sindikata Železarne se prav lepo zahvaljujem za 12-dnevno brezplačno letovanje na Mežakliji.

Franc Bergant,
Lipce 59

ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER JESENICE objavlja v šol. letu 1970/71 še prosta mesta za učenje naslednjih poklicev:

- a) Poklicna šola
 - 30 ključavničarjev
 - 2 strugarja
 - 8 vodovodnih instalaterjev
 - 10 kleparjev
 - 5 kovačev
 - 20 talilcev
 - 10 livarjev

- b) Tehniška srednja šola
 - 10 učencev v metalurški oddelku

Navodila za vpis dobite na tajništvu šole.

OBVESTILO

Ravnateljstvo tehniške in poklicne šole na Jesenicah obvešča učence, da bo začetek pouka v soboto, 5. septembra ob 9. uri z uvodno slovesnostjo in razdelitvijo učencev po razredih.

Učenci II. in III. letnika začnejo s praktičnim delom 1. septembra ob 6. uri. Začetek rednega pouka pa bo v ponedeljek, 7. septembra, ob 8. uri.

OBVESTILO

Osnovni šoli Tone Čufar in Prežihov Voranc na Jesenicah pozivata vse učence, da se zberejo v ponedeljek, dne 31. avgusta 1970 na šolskem dvorišču

- ob 8. uri učenci od 5. do 8. razreda
- ob 10. uri učenci od 1. do 4. razreda

Učenci iz Blejske Dobrave so prešolani na osnovno šolo Koroška Bela, razen učencev osmega razreda.

Reden pouk se prične 1. septembra 1970.

V ponedeljek, 31. avgusta, v torek, 1. in v sredo, 2. septembra 1970 od 9. do 12. in od 15. do 18. ure, bo v prostorih glasbene šole Jesenice

NAKNADNO VPISOVANJE V GLASBENO SOLO ZA ŠOLSKO LETO 1970/71.

Vpisovali bomo stare in nove učence za naslednje oddelke: godala, pihala, trobila, tolkala, klavir, solo-petje, kitara, harmonika, orglice, melodika in nauk o glasbi.

V oddelke baleta, izraznega plesa in oddelku zborovskega petja pa vabimo tiste, ki nimajo izrazitega veselja do instrumentalne igre, pač pa radi plešejo in pojo. V te oddelke sprejemamo učence v starosti: za balet od 5. leta dalje, za oddelku zborovskega petja od 8. leta dalje in za izrazni ples od 14. leta dalje.

V preteklem šolskem letu je glasbena šola Jesenice prvič uvedla pouk orglic, v naslednjem šolskem letu pa uvaža še pouk melodike, na kar posebno opozarjamo najmlajše.

Solnina in vpisnina za šolsko leto 1970/71 ostaneta nespremenjeni.

Podrobne informacije dobite pri tajništvu glasbene šole, tel. 82-423.

Na osnovi člena 28 pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice, dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosti delovni mesti v VEN:

6761	D-5	delovodja DES	1 oseba
6654	U-3	obratni tehnik	1 oseba

POGOJI:

Za navedeni delovni mesti se zahteva elektrotehniška šola in 5 let prakse v elektro stroki.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je v roku 8 dni poslati na kadrovski sektor.

KADROVSKI SEKTOR

Plavalni miting

Vse prijatelje športnih prireditev opozarjamo, da bo v nedeljo 30. t. m. pod pokroviteljstvom direktorja Železarne mag. inž. Petra Kunca v bazenu na Jesenicah plavalni miting. Na mitingu bodo sodelovali najboljši slovenski plavalci znanih slovenskih klubov. Zelo konkurenčna udeležba, vam vključno z ekshibicijskim nastopom jeseniških skakalcev v vodo z 10 metrskega stolpa, zagotavlja prijeten užitek.

Pred finalnim nastopom bo v nedeljo pihalni orkester JESENISKIH ŽELEZARJEV imel tudi krajši promenade koncert.

Prireditve je v počastitev 25-letnice osvoboditve in 20-letnice delavskega samoupravljanja.

Republiška košarkarska liga

JESENICE : ILIRIJA
75:60 (30:29)

Naši košarkarji so proti pričakovanju zelo uspešno startali v jesenskem delu prvenstva. Prepričljivo so premagali moštvo ljubljanske Ilirije, ki se je predstavilo kot zelo dobra ekipa, ki zna igrati hitro, nevarno in zelo požrtvovalno, toda njihova glavna hiba je, da igrajo preveč ostro, bolje rečeno grobo. Zato ni nič čudnega, da sta sodnika proti koncu srečanja morala zaradi nekaj zaporednih grobih startov nad domačimi igralci, izključiti iz igre gostujočega igralca Gašperina.

Jeseničani so zares presemetili z zelo dobro kolektivno igro, natančnostjo in požrtvovalnostjo, celo v trenutkih, ko jim ni najbolje šlo in ko so gostje zlasti v prvem delu imeli »glavno besedo«. To je še bolj razveseljivo, ker so igralci Jesenic v nekaterih zadnjih srečanjih ravno ob vodstvu nasprotnika pokazali nekatere slabosti kot so neborbenost, zbežanost, nepreciznost in druge napake.

Srečanje se je za naše začelo slabo. Gostje, za katere se je vedelo, da bodo zelo trd oreh našim, so takoj prevzeli pobudo v svoje roke in je začetek kazal, da bodo Jeseničani izpostavljeni hudim

preizkušnjam. Tako je tudi bilo. Domačini so se veliko trudili in se požrtvovalno borili za vsako žogo, toda nasprotnik je vedno bil v prednosti. Le pred koncem prvega dela so naši po nekaj hitrih napadih prevzeli vodstvo v svoje roke.

Tudi nadaljevanje je prineslo podobno sliko iz prvega polčasa, le da so tesno vodili tokrat Jeseničani, ki so iz minute v minuto igrali vse bolj in precizneje. Gostje so zaradi utrujenosti kot posledice zelo ostre igre v obrambi in hitrega tempa v napadih v prvem polčasu, postajali vse bolj nepriznani. To so naši znali dobro izkoristiti in slaviti prepričljivo zmago 75:60.

Ceprav je večina igralcev igrala zelo dobro, je posebej treba pohvaliti Čampo, ki je s požrtvovalno igro v obrambi in 21 doseženimi točkami bil eden najboljših mož na igrišču.

Koške za Jesenice so dosle: Campa 21, Vauhnh 22, Božič 10, Bunderla 19, Jeraj 3.

Naši košarkarji po gostovanju v Mariboru, kjer so v sredo odigrali prvenstveno tekmo proti Braniku, sprejemajo to soboto v goste moštvo Tolmina, proti kateremu so absolutni favoriti.

Dragojevič

JESENICE : MARIBOR 66
99:36 (52:16)

Domače košarkarice tudi tokrat niso razočarale. Zopet so nam demonstrirale učinkovito košarko, polno hitrih nasprotnih napadov, odlično so zaigrale v obrambi, plod vsega tega pa je bila visoka zmaga. Morda so bile v prvem delu srečanja za spoznanje boljše, kot v drugem delu, vendar pa so ponovno dokazale, da so naletele na nenakovrednega tekmeča.

Koške za Jesenice so dosle: Mira Vudrič 56, Jolanda Bertonec 18, Irena Ivnik 14, Jasna Volarič 6, Meta Koren 3 in Marija Vujatović 2.

Prihodnjo soboto gostujejo naša dekleta v Ljubljani, kjer se bodo srečale v derbi — srečanju slovenske lige z ekipo Ježice. Drugo uvrščena ekipa Ježice edina lahko še ogrozi prvo mesto našim dekletom. V slučaju poraza še vedno naša dekleta ostanejo kandidatkinje za prvo mesto, zmaga v Ljubljani pa jim naslov prvaka že zagotavlja. Upamo, da bodo tudi tokrat naša dekleta zaigrala tako kot znajo in dokazala, da so zares najboljša ekipa v Sloveniji.

JESENICE : TRNOVO — SLOVAN 86:44 (41:18)

Košarkarice Jesenic so v četrtek, 20. t. m., že pričele s tekmovanjem. V Ljubljani so se srečale v zaostali tekmi iz spomladanskega dela tekmovanja z ekipo Trnovo-Slovan. Na pot so odšle zelo okrnjene in slabše pripravljene, vendar pa so kljub temu da so se srečale s precej močno ekipo ponovno dokazale, da v Sloveniji nimajo enakovrednega tekmeča.

Tekmo so pričele v izrednem tempu in povedle s 14:0, nato pa so s pametno razporeditvijo sil skozi vso tekmo stalno večale razliko in na koncu prepričljivo zmagale. Izredna v ekipi je bila zopet Mira Vudrič, po daljšem odmoru pa je zopet zaigrala Jolanda Bertonec, ki se je presenetljivo dobro uveljavila kljub daljšem odmoru zaradi bolezni.

Ker pa je precej igralk še na dopustu, je zopet v ekipi zaigrala veteranka Cilka Benedičič.

Koške za Jesenice so dosle: Mira Vudrič 51, Jolanda Bertonec 17, Irena Ivnik 8, Cilka Benedičič 6 in Jasna Volarič 4.

Dan preje, v sredo pa so se dekleta v prijateljski tekmi na Jesenicah srečale z ekipo Kroja iz Škofje Loke. Tokrat naše igralk niso tako prepričljivo zmagale, poleg tega pa so tudi precejšen del srečanja igrale mlajše igralk.

Rezultat:

JESENICE : KROJ 44:32 (23:18)

B. F.

V soboto, 19. septembra pohod slovenskih železarjev na Triglav

Komisija za športno rekreacijo bo letos ponovno organizirala pohod železarjev na Triglav, vendar s to razliko, da se bodo letošnjega drugega pohoda udeležili tudi železarji iz Raven in Stor. Pohod, ki bo z udeležbo sodelavcev iz združenega podjetja pridobil na privlačnosti in masovnosti, bo tako postal nova manifestacija množične aktivnosti ter ljubezni slovenskih železarjev do svojih gora in planin.

Pohod bo komisija skupaj s Planinskim društvom Jesenice organizirala v soboto 19. septembra 1970 v različnih smereh. Tako se bodo Ravenčani na Triglav povzpeli iz Vrat čez Prag, druga skupina pa skozi Kot. Železarji iz Stor pa bodo pohod pričeli v Krmi. Tako Ravenčani kot Storjani bodo prespali v domu na Kredarici in v Staničevi koči. Naslednji dan, to je v nedeljo dne 20. 9. pa se bodo zgodaj zjutraj povzpeli na vrh Triglava.

Jeseniški železarji bodo odpotovali z avtobusi v soboto, dne 19. septembra ob 6. uri zjutraj z Jesenic do Rudnega polja na Pokljuki, od koder se bodo isti dan povzpeli do Planike kjer bodo prenočili. Naslednji dan zjutraj se bodo ravnotako kot ostali povzpeli na vrh Triglava, kjer se bodo pri Aljaževem stolpu srečali s sodelavci iz Raven in Stor. Po počitku s kratkim programom na vrhu Triglava bo organiziran skupen sestop v Krmo, kjer bo pri Kovinarski koči počitek in malica. Udeleženci pohoda se bodo na svoje domove vrnili z avtobusi v zgodnjih večernih urah. Vodstvo pohoda je tudi letos zaupano Planinskemu društvu Jesenice, oziroma znanemu planincu in alpinistu tovarišu Janezu Krušicu. Le-ta bo z odličnimi in znanimi alpinisti, gorskimi vodniki in člani GRS vodil celotno akcijo, kar prav gotovo zagotavlja popolno varnost vsakega posameznika. Skupine po deset oseb bodo pod strokovnim vodstvom znanih alpinistov občudovali najlepše vrhove Julijskih Alp. Sodelavci, člani kolektiva Železarne, svojci in vsi, ki se želijo udeležiti pohoda na Triglav, prijavite se obratnim referentom za rekreacijo, ki bodo pismene prijave poslali na sindikat Železarne do 15. septembra 1970.

Ostale podrobnosti v zvezi s tem pohodom bomo objavili v eni izmed naslednjih številčk železarja.

Nogometni turnir »treh meja«

Prvi del turnirja, ki je bil 20. avgusta je postal že tradicionalen in po svoje prispeva k zbliževanju športnikov treh dežel. To so potrdili tudi srečanja moštev na zelenem polju.

KELAG (Avstrija) :
JESENICE 3:2 (3:0)

Domači so dobro začeli in držali iniciativo v svojih rokah. Pred golom gostov so spletali obetajoče priliko za zadetek, pri čemer so bili nespreni pa tudi športna sreča je domačim obrnila hrbet. To kar ni uspelo domačim pa je uspelo gostom. Najprej je bil uspešen Lirk v 23. minuti, Pogli spet v 27 minuti ter ponovno Lirk v 35. minuti. Gostje se za zadetke lahko zahvalijo predvsem neopreznim domači obrambi. V drugem delu igre so domači že na začetku pokazali, da z dosedanjim igro niso zadovoljni. Tako je Hozdič že v 48. minuti znižal na 3:1, nato pa še Kralj v 64. minuti iz povsem upravičeno dosojene 11-metrovke.

Po prikazani igri in možnostih za zadetek Jeseničani niso zaslužili poraza. Toda kaj moremo, ko odloča le izid v zadetkih. Igro je dobro sodil nekdanji nogometaš Jesenic Milan Koban, pomočnik pa sta mu bila Vrečko in Ključevič.

Nato sta se pomerila še

TRBIŽ : BELA PEČ (oba Italija) 2:1 (1:1)

To je bil derbi na jeseniških tleh. Trbižani so se zlasti v prvem delu igre izkazali kot tehnično močnejše moštvo, pa tudi telesno so vidno prekašali svoje nasprotnike. Moštvo Bele peči pa se je izkazalo s požrtvovalno igro in borbenostjo. Na prvi zadetek nismo dolgo čakali. Gorofolo je že v 12. minuti z ostrim strelom zadel v črno. Bela peč pa je po Comoechinju izenačila z 11-metrovko.

Trbižani so odločili igro v 61. minuti po Masoliniju, čeprav so tudi igralci Bele peči imeli nekaj večjih priložnosti, ki pa jih niso znali izkoristiti. Tekmo je sodil zelo dobro Kovač, tudi nekdanji igralec Jesenic.

Na igrišču se je zbralo okoli 300 gledalcev, med njimi tudi nekaj deset navijačev iz Trbiža in Bele peči, ki so precej temperamentno spodbujali svoje. Včeraj, 27. avgusta so se Jeseničani pomerili z moštvom Bele peči v borbi za tretje oziroma četrto mesto, Kelag in Trbiž pa za zmagovalca oz. drugo mesto tega že tradicionalnega nogometnega turnirja.

-rn



Ljubitelji odbojke

V nedeljo, dne 30. avgusta se pričanja tekmovanje v prvi republiški odbojarski ligi za člane. V njej nastopa vrsta renomiranih moštev kot so: Kanal, Ljubljana, Izola, Branik, Sava in drugi, ki so jeseniški publiki bolj ali manj znana: Kamnik, Novo mesto, Celje-Gaberje in Mislinja. Edini novinec v tej ligi je mlado moštvo Kovinarja z Jesenic.

To moštvo, ki je bilo v pomladanski sezoni v dobri formi, si je vsekakor zadalo težko nalogo. Po dvomesečni

negotovitosti je za vse priprave (strokovne, organizacijske in finančne) ostalo le teden dni časa. Zato je gotovo, da se bo vse to poznalo tudi na kvaliteti igre vsaj v prvih kolih.

To nedeljo gostuje na Jesenicah (ob 10. uri na igrišču Podmežaklju) moštvo OK Sava iz Črnuč, čez dva tedna pa OK Ljubljana. Igralci domačega moštva obljubljajo, da se bodo zgledno borili, da gledalcem ne bo žal, če bodo videli borbo svojih ljubljencev.

T. S.